

Språkönätverket klart starkare idag!

Språkönätverket r.f.

2107

Språkönätverket r.f.

en förening som arbetar för svensk småbarnsfostran
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Vichtis, Nurmijärvi, Tavastehus, Tusby, Hyvinge,
Kervo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk småbarnsfostran
och grundläggande utbildning på de finska språken
Västra, Nurmijärvi, Tavastehus, Tusby, Hyvinge,
Kervo, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Innehåll

Språkönätverket klart starkare idag	2
Verksamhetsberättelse för år 2017-18	2
Strandhugg på språköarna!	3
Språkönätverket r.f.	6
Samarbetspartner och strävan till utveckling	10
Arbete för den svenska skolstigen inom kommunerna i Språkönätverket	11
Utmaningar kring småbarnsfostran	11
Utmaningar med finskspråkig föreståndare för småbarnsfostran	12
Förskolan	13
Arbeta för en svensk rektor	13
Arbeta för att alla få ta del i den svenska skolstigen	13
Ta med även Kouvola och Salo	14
Arbete under året i de enskilda kommunerna	15
Hyvinge	15
Att arbeta vidare med i Hyvinge	16
Jyväskylä	17
Att arbeta vidare med i Jyväskylä	18
Kervo	20
Att fästa uppmärksamhet vid i Kervo	21
Lahtis	22
Att arbeta vidare med i Lahtis	24
Nurmijärvi	25
Äppelgården, förskolan och Vendlaskolan	25
Att arbeta vidare med i Nurmijärvi	26
Tavastehus	27
Ärenden som arbetsgruppen behandlade och arbetade vidare med under året är:	28
Koordinatorns kommentarer och tankar kring utveckling.	30
Tusby	31
Klemetskog skola och Kievari daghem	31
Att arbeta vidare med i Tusby	32
Svenska skolan i Varkaus	33
Utmaningar för Varkaus	34
Vichtis	35
Situationen för daghemmet Aleksandra	36
Situationen för Nummela skola	37
I Vichtis arbetsgrupps strategi ingår:	38
Att fästa uppmärksamhet vid i Vichtis	39
Ett urval möten under verksamhetsperioden	40

Fortbildningar under läsåret	48
Matka kielten maailmaan	48
Skolbiblioteken i Stockholm och Sollentuna	48
Nya idéer för nybörjarundervisningen – Fortbildningsdag i Hollola och Lahtis	48
Fortbildningsdagen – Läsa bör man annars dör man.....	49
Verksamhet för eleverna under läsåret.....	50
Styrelsens verksamhet och sammansättning.....	52
Styrelsens verksamhet	53
Medlemmar	53
Verksamhetsgranskare	53
Ekonomi	53
Bilagor:	55
Yrkan på nedsättning av undervisningsskyldigheten för skolföreståndarna/rektorer i de svenska kommunala skolorna på de små språköarna	55
På resa mellan de svenska språköarna	59
Årsplan för samarbetet mellan Hyvings stadsbibliotek, Folkhälsans daghem och förskola samt Svenska skolan i Hyvinge	61
Svensk sammanhållen grundskola grundas i Jyväskylä	64
Matkalla kielten maailmassa –seminaari	67
Studiebesök till Stockholm 27 – 28.11.2017	69
Nya idéer för nybörjarundervisningen	72
Läsa bör man annars dör man	73

Språkönätverket klart starkare idag

Verksamhetsberättelse för år 2017-18 Språkönätverket r.f.

Koordinator Veronica Hertzberg som arbetat för Språkönätverket r.f. presenterar här sin redogörelse för föreningens första verksamhetsår.

Strandhugg på språköarna!

Under de drygt 10 år jag varit anknuten och arbetat för de små svenska skolorna och daghemmen har otroligt mycket skett. Början var trevande och många tvekade. Varför skulle just jag, vår skola eller dagvård vara med i detta nätverk? Idag är nätverket viktigt och ger styrka. Mycket har vi fått gjort och självsäkerheten har klart stärkts under åren. Jag kommer ihåg den oro som en rektor kände då hen skulle försvara elevernas rätt till skolskjuts eftersom kommunen inte ansåg att den svenska skolan var elevens närskola. Men jag kommer också ihåg den rektor som sade att Språkönätverket varit hans viktigaste samarbetspartner, ett ställe där man kan öppna sig få råd och stöd för sin verksamhet.

Nu tar en era slut, Språkönätverket får fortsätta utan utomstående finansiering och koordinator. Jag vill sluta mitt värv med några strandhugg.

Kommer levande ihåg de långa och ibland lite kniviga diskussionerna med Lahtis stad för att få staden att börja med köptjänst för svenskregistrerade dagisbarn av Lahtis svenska föräldraförening som då stod för daghemsverksamheten. Vi fick efter långa diskussioner igenom våra krav och sedermera tog Folkhälsan över föräldraföreningens verksamhet. Men staden var då noga med att poängtera att köptjänsten enbart gäller för svenskregistrerade barn, inte tex för norska. Hoppas att den inställningen luckrats upp.

Folkhälsan förde också flera diskussioner i Tavastehus om att staden skulle ta över dagisverksamheten föräldraföreningen där. Tyvärr var staden var inte särdeles intresserad. Föräldraföreningens ordförandes barn var redan sedan länge myndiga och utflugna ur både hem och skola, så hon hade inget intresse att fortsätta med att dra verksamheten. Som tur tog Jaarlin päiväkoti över daghemmet av staden några år senare och nu utvecklas daghemmet i rasande takt.

I några bibliotek sparades krampaktigt alla gamla svenska barnböcker bara för att de var så svårt att få tag på svenska böcker för barn. Idag rensas det i bokhyllorna och de klart föråldrade och orörda böcker slängs eller ges bort. Många skolor har stärkt samarbetet med biblioteket och alla barn har haft möjlighet att läsa hur mycket svensk litteratur som helst från det virtuella biblioteket Ebban.

Sen glömmer jag den upprörda stämningen i Klemetskog då kommunen ville stänga byskolorna. Alla stod på barrikaderna och riksdagsmän och minister besökte skolan. Idag funderar kommunen på hur man på riktigt kunde stärka samarbete mellan daghem och skola och hur det svenska kunde få en synligare

plats i kommunen. Det går långsamt, med frön har såtts. Inom Språkönätverket har vi också målmedvetet fört in i kommunerna att den svenska skolan är kommunens om inte regionens svenska skola!

Ett telefonsamtal känns ännu i kroppen. Jag promenerade längs de vackra gatorna i Edinburgh när telefonen ringer och jag blir tillfrågad att sitta i en arbetsgrupp som skulle arbeta för en svensk skola i Kervo. I arbetsgruppen satt kommunens tjänstemän, Folkhälsan i Kervo, representant för utbildningsnämnden och jag. Under hösten fram till vårterminens skissade vi upp hur skolan skulle se ut, vilka stödfunktioner skolan behöver, och hur eftiset skulle verka mm. Lite fräckt kanske, men skolan fick en rivstart, för kommunen tog hem sina elever från grannkommunerna. Senare på våren frågade utbildningschefen var vi kunde hitta en bra rektor. Jo jag hade ett namn på lut och på ett underbart sätt har hon byggt upp skolan som nu får sin tredje lärartjänst.

Och diskussionen med Kervos kommundirektör när Trollebo daghem yrkade på bättre utrymmen, de ville bort från källarvåningen i ett höghus långt borta. Ett flertal beslutsamma kvinnor tågade upp till den manliga stadsdirektören som efter ett kort möte konstaterade "No nyt ollaan kihloissa, till vilket jag kontrade "Mutta milloin häät pidetään?" – Två månader senare flyttade Trollebo in i samma byggnad som Svenskbacka skola. Nu får vi hoppas att Trollebo och Svenskbacka får ta hand om alla de utrymmen som i början lovades er.

När det stormat och varit oroligt på olika håll så har det strukturella lugnet funnits i Hyvinge. Skolan har funnits i över 100 år, skoldirektörens och kommundirektörens barn har gått i den svenska skolan. Skolan finns mitt i byn och har haft en självklar plats i staden. Skönt

Att komma till Varkaus är en upplevelse. Staden kämpar på med en hög arbetslöshet och skolan har långa anor från pappersbrukens tidevarv. Jag har alltid blivit mycket väl emottagen, bjuden på mat och diskuterat vitt skilda ting. Jag hoppas och önskar att Varkaus skola skulle ha ork och möjlighet att delta i Språkönätverkets verksamhet, för förra rektorn var det åtminstone en viktig sak.

Mitt första besök i Vendlaskolan skedde under 90-talet då Magnus Rögård visade mig runt i den svenska klassen. Nu blir det spännande att se hur nybörjaundervisningen med åk 0 – 2 börjar arbeta tillsammans och om daghemmet verkligen satsar på att få in mera svenska i dagvården och ifall de anstränger sig för att hitta och anställa mer svensk personal.

I Vichtis har vi, en arbetsgrupp bestående av klassläraren, viceföreståndaren, föräldraföreningens ordförande, kommunfullmäktige och jag, under läsårets jobbat som små djur för att stärka den svenska skolstigen i kommunen. Då vi började på hösten hade vi en otroligt lång to do lista på saker som borde göras för att stärka

den svenska dagvården och skolan. Vid varje möte har vi skrivit upp vad som borde göras och vem som tar det på sitt ansvar, bockat av det som gjorts och gått vidare. Dagisets samarbete mellan den svenska och finska sidan har förtydligats, daghemmets svenska läroplan är klar, förskolans fixas under sommaren och skolans blir klar i slutet av maj. Skolan kan anställa tre klasslärare till hösten och klasserna delas upp i 1-2, 3-4 och 5-6, det känns så bra. Jag har hittat en speciallärare till skolan som får fortsätta även nästa läsår. Kommunen tidigare lägger ett skolbygge till vilket också det svenska daghemmet Aleksandra och Nummela skolan flyttar. Hösten 2020 borde det stå klart. Arbetsgruppen har långtgående planer för hur verksamheten där kunde se ut. Det har varit bra att se hur kommunen ändå tagit våra synpunkter på allvar och inför nästa år sett till att verksamheten kan få en god start. Arbetsgruppen har verkligen arbetat hårt och målmedvetet.

Och underbart att Jyväskylä nu får en egen svensk skola. Kuokkalan koulu har hela tiden haft en bra inställning till de svenska klasserna, rektorn är inriktad på att fatta beslut som gör att verksamheten fungerar. Härligt också att ni får flytta in i ett fräscht nytt skolhus, precis i mitten av hela skolkomplexet. Önskar er allt gott.

Tack och sköt om er!

Veronica Hertzberg
PM, koordinator

Språkönätverket r.f.

Föreningen grundades i mars 2017 i akt och mening att fortsätta den verksamhet som det sk. Språkönätverket Nätverket Vi10 upprätthållit. Innan föreningen grundades anhöll Nätverket Vi10 om understöd för projektverksamhet för läsåret 2017 – 2018 från tre olika fonder. Språkönätverket r.f har övertagit verkställandet av projekten.

- Svenska kulturfonden beviljade 3.4.2017 ett understöd på 8 000 euro för att under läsåret 2017 -2018 förverkliga delar av Den finlandssvenska kulturstigen i skolorna och förskolorna som hör till Nätverket Vi10,
- Kulturfonden för Sverige och Finland och Svenska kulturfonden beviljade resebidrag för hösten 2017 ”För att göra en studieresa till Stockholm. Syftet är att bekanta sig med skolbiblioteksverksamhet i Sverige genom att besöka Skolverket, Mediateket, barnbiblioteken Tiotretton och Rum för barn samt göra skolbesök. Vistelsen är avsedd för 5 personer (5 x 2 dygn).”
- Svenska folkskolans vänner beviljade 18.4.2017 ett understöd om 60 000 euro för Nätverket Vi 10- från eldsjälarna till strukturer. För verksamhetsåret Bidraget betalas 31.5.2017. Bidragets utfall skall redovisas senast 31.05.2018

Föreningens syfte enligt stadgarna är att understöda och utveckla den svenska lärstigen på enspråkigt finska orter.

I föreningens stadgar stipuleras att föreningen fullföljer sitt syfte genom att

- stödja pedagogerna via samarbetsnätverket, fortbildning och information
- skapa tillfällen för svenska barn och elever på språköarna att möta svenska språket och kulturen i olika omständigheter
- skapa och upprätthålla en dialog med utbildningsansvariga inom svensk småbarnsfostran och grundläggande utbildning

Under föreningens första verksamhetsår och fram till läsårets slut 2018 ligger verksamhetens tyngdpunkt på att verkställa projekten i enlighet med planerna i projektansökningarna, samt att arbeta för att föreningens verksamhet kan fortbestå. Projektplanerna ligger i samklang med föreningens syfte.

Presentation av Språkönätverket r.f.

Språkönätverket är en förening och ett nätverk för svenska daghem och skolor på finskspråkiga orter och en plattform för de som arbetar med svensk dagvård och utbildning i dessa kommuner; i Hyvinge, Jyväskylä, Kervo, Nurmijärvi, Lahtis, Tavastehus, Tusby, Varkaus och Vichtis. <https://peda.net/sprakonatverket>

Föreningen arbetar för att den svenska grundläggande utbildningen skall vara ett fullgott alternativ för kommunens elever och en synlig del av den svenskspråkiga utbildningen i Finland. Föreningen arbetar med pedagogisk kompetensutveckling och för en sammanhållen skolstig från 0 – 15 år.

Språkönätverket r.f. tidigare ett oregistrerat nätverk började 2007 som ett mindre skolsamarbete mellan skolorna i Nurmijärvi, Hyvinge och Lahtis har med tiden vuxit till ett etablerat språkönätverk i södra och mellersta Finland. Under de första åren administrerades verksamheten med fondbidrag via Folkhälsans språkbadombud. 2013 – 2017 var det regionalförvaltningsverket som via Kunnig-projektet stod för merparten av finansieringen när det gäller administration och fortbildning. Nätverket har också erhållit bidrag från Utbildningsstyrelsen för utvecklande av digitala lärmiljöer. Svenska folkskolans vänner och Svenska kulturfonden har beviljat understöd för elevbaserad verksamhet samt för lärarfortbildning.

För läsåret 2017 – 2018 har Språkönätverket fått verksamhetsbidrag från Svenska folkskolans vänner.

Föreningen utgör en aktiv plattform där de personer som är involverade i svensk utbildning på finsk ort kan mötas, få kollegialt stöd, utveckla sig och få stöd för att forma sin närmiljö. Föreningen har 45 medlemmar, ca 30 aktiva lärare och tiotalet aktiva pedagoger inom småbarnsfostran. På FB-sidan "Språkönätverket rf" deltar 55 pedagoger.

En viktig del i nätverkets samarbete fokuserar på elevaktiviteterna. Genom att samlas till gemensamma kultur- och sportdagar vill vi stärka våra språköelevers

kulturella identitet som finlandssvensk och/eller tvåspråkig. Vi vill skapa band mellan unga som befinner sig i samma situation och göra dem stolta över de språkliga skatter de äger. Förutom rent fysiska träffar så har eleverna delat sina erfarenheter med varandra via Vi10-tidningar, Tionytt-program och Grej of the month-sändningar.

Föreningens verksamhet leds av en styrelse med högst 8 medlemmar och ersättare, främst skolornas rektor och daghemmens föreståndare. Verksamheten har under läsåret 2017 – 2018 koordinerats av en deltidsanställd koordinator som jobbar både över nätet och alltmer i de olika kommunerna. Styrelsen träffades sex gånger under läsåret. De lokala arbetsgrupperna träffas upptill sex gånger, beroende på behov och aktivitet från pedagogernas sida.

Koordinatoren har tillsammans med representanter ur styrgruppen fört en dialog med olika aktörer inom svenskspråkiga utbildningen i Finland (Utbildningsstyrelsen, Folktinget, Kommunförbundet, Regionförvaltningen, FSL). Målet har varit att skapa rimliga förhållanden för den svenska utbildningen på de finska orterna. Detta har bl.a. lett till en ny sida på Utbildningsstyrelsens hemsidor:

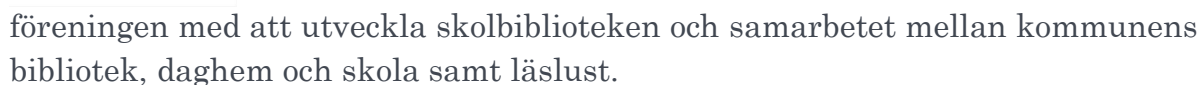
http://www.oph.fi/utbildning_och_examina/grundlaggande_utbildning/utbildning_p_a_svenska_i_finska_kommuner

Utbildningsstyrelsen har inkluderat Språkönätverkets koordinator till de träffar och seminarier som UBS ordnar för de svenskspråkiga skoldirektörerna.

Regionförvaltningen har omfördelat sina tjänster och anställt en överinspektör som har som specifika arbetsuppgifter att bl.a. arbetar för den svenska skolstigen på språköarna.

Med FSLs hjälp arbetar föreningen för bättre arbetsavtal för rektorerna, så att också kommunen skulle räkna in den svenska skolans rektors arbetsuppgifter. I april 2018 godkände FSLs fullmäktige en motion där man pläderade för bättre arbetsvillkor för språköskolornas rektorer samt att FSLs kansli skall bistå med arbete för att uppnå detta.

För pedagogerna har nätverket ordnat regelbunden fortbildning, både gemensamma för alla pedagoger och skräddarsydd för mindre grupper. Under läsåret 2015 – 16 skedde fortbildningen som smågruppsarbete med fokus på läroplansarbetet. Under läsåret 2016 – 17 har fokus legat på specialundervisning, vilket språköskolorna har stort behov av och under läsåret 2017 – 18 arbetade

Inom nätverket har vi också arbetat mycket med fortbildning som berör språkriktighet och språkstimulans, litteratur och bibliotek, IKT och matematik.

I samband med läroplansarbetet under läsåret 2015-2016 formulerade vi inom nätverket en egen språkstrategi för den svenska dagvården och grundläggande utbildning på finska orter <https://peda.net/sprakonatverket/sfsos>. Till skolornas läroplaner tillades också en finlandssvensk kulturstig som komplement till skolornas kommunala läroplanstexter. <https://peda.net/sprakonatverket/dfk>

Tillgången till svenskspråkig litteratur är en utmaning på språköarna. Skolbiblioteken är oftast de enda ställena där barnen hittar svenska böcker. Nätverket har därför ansökt om medel för att skaffa nya böcker till biblioteken, både klassuppsättningar och enstaka barn – och ungdomsböcker. Inom Nätverket har vi också deltagit i såväl Emilda som i Ebban. Emilda är ett finlandssvenskt skolbibliotekssystem som hjälpt skolorna att få ordning på böckerna och utlåningen. Skolorna får inte längre finansiering via föreningen för varken Emilda eller Ebban, kommunerna och skolorna har tagit på sig finansieringen. Ebban är ett digitalt bibliotek som ger eleverna tillgång till ett stort antal böcker oberoende av var de befinner sig. Vi anser dock att nyckeln till språken finns i litteraturen och att ett livskraftigt bibliotek är stommen i det svenska rummet på språköarna, vi arbetar nu för att samarbetet med kommunens bibliotek stärks, så att kommunen också tar ett aktivt ansvar för att främja svensk litteratur.

Samarbetspartner och strävan till utveckling

Regionförvaltningsverkets svenska avdelning har våren 2018 anställt en ny överinspektör som bl.a. ansvarar för kontakterna till och övervakningen av den svenska skoltigen på språköarna. Vi utgår från att samarbetet med Språkönätverket är starkt och kommer att utvecklas under året. Under våren 2018 besöker överinspektören småbarnsfostran och den grundläggande utbildningen på språköarna. Språkönätverkets koordinator deltar i mån av möjlighet och behov i besöken. Språkönätverket förmodar att det som kommer fram under besöken medför merarbete för kommunerna, ett arbete som språkönätverket gärna hjälper kommunerna med. Regionförvaltningsverket har också möjlighet att ordna skräddarsydd fortbildning (se bilaga).

Utbildningsstyrelsens svenska avdelning har from hösten 2017 – inkluderat och bjudit in Språkönätverkets koordinator till möten och seminarier riktade till de svenska skoldirektörerna.

Med **Finlandssvenska lärarförbund** samarbetar Språkönätverket bl.a. i frågor som gäller rektorernas arvoden. I april 2018 godkände FSLs fullmäktige en motion som Språkönätverkets medlemmar också är medlemmar i FSL lämnade in. I motionen yrkar man på nedsättning av undervisningsskyldigheten för skolföreståndarna/rektorerna i de svenska kommunala skolorna på de små språköarna (se bilaga)

Föreningen strävar till en årlig gemensam träff med Utbildningsstyrelsen, kommunförbundet, regionförvaltningsverket, Svenska Finlands folkting och FSL, för att hålla instanserna a jour med vad som sker på språköarna och vilka utmaningar den svenska utbildningen möter.

Språkönsätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk småbarnsfostran
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Vichtis, Nurmijärvi, Tavastehus, Tusby, Hyvinge,
Kervo, Lahtis, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Arbete för den svenska skolstigen inom kommunerna i Språkönsätverket

	Vichtis	Nurmijärvi	Tavastehus	Hyvinge	Tusby	Kervo	Lahtis	Jyväskylä	Varkaus
småbarnsfostran									
svensk småbarnsfostran	egna avdelningar	egen avdelning	eget hus	ja	egen avdelning	ja	ja	egen avdelning	nej
föreståndare	finsk	finsk	finsk	svensk	finsk	svensk	svensk	finsk	
språkliga antagningskriterier	svensk reg modersm	reg svensk modersm		köptjänst för sv reg, privat för finsk reg	svensk reg	köptjänst för sv reg, privat för andra	köptjänst för sve reg, privat för andra		
egen svensk läroplan	ja	nej	?	ja	nej	ja	ja	nej	
Relationstal sv reg / ca platser på dagvården	47 / 46	50 / 21 + 12	13 / 40	49 / 42	33 / 18	45 /	36 / 40	17 / 16	3 / 0
Utmaningar att få barn till dagvården	språkkriterierna för stränga, kommunen skär ned på dagvårdsplatserna från 63 - 46			Hur få med språkbadsbarn om de ej får servicesedlar		Hur få med språkbadsbarn om de ej får servicesedlar	Hur få med språkbadsbarn om de ej får servicesedlar	Daghemmets placering under all kritik	borde starta familjedagvård
förskolan									
förskola i daghem / skola	daghem	i skolhuset	daghem	daghem	i skolan	daghem	skolan	daghem	skolan
föreståndare	finsk	finsk	finsk	svensk	sv rektor	svensk	sv rektor	finsk	sv rektor
språkliga antagningskriterium	reg svensk modersm	reg svensk modersm		finns ej	?	finns ej	finns ej	?	
egen svensk läroplan	nej	nej	nej	ja	ja	ja?	ja	nej	nej
grundläggande utbildning 1 - 6									
egen svensk skola	ja	ja	nej	ja	ja	ja	ja	ja from 1.8.18	ja
rektor med utmärkta kunskaper i svenska	nej finsk	ja	nej finsk	ja	ja	ja	ja	nej finsk	ja
närskoleprincipen	svensk som modersm	svensk som modersm	enligt lag	enligt lag	enl lag	enl lag	enl lag	enl lag	
egen svensk läroplan	på väg	ja	nej	ja	ja	ja	ja	nej	nej
grundläggande utbildning åk 7 - 9									
svensk skola	Lojo	ja Vanda el Hfors	nej	Vanda	Vanda	Vanda el Sibbo		ja from 1.8.18	nej
svensk undervisning i finsk skola							ja		

Befolkning 31.12.2010 och 2017 efter kommun, ålder och språk

		2010		2017		förändring	
Kommun	0 - 3 år	Folkmängden, totalt	Svenska	Folkmängden, totalt	Svenska	totalt	svenska
Hyvinge	- 3	2073	18	1711	24	-362	6
Jyväskylä	- 3	6464	16	5789	10	-675	-6
Kervo	- 3	1720	16	1475	33	-245	17
Kouvola	- 3	3161	11	2749	7	-412	-4
Lahtis	- 3	4877	20	4374	20	-503	0
Nurmijärvi	- 3	2228	21	1983	32	-245	11
Salo	- 3	2465	15	1622	18	-843	3
Tavastehus	- 3	2783	17	2475	11	-308	-6
Tusby	- 3	1922	23	1530	19	-392	-4
Varkaus	- 3	803	2	583	3	-220	1
Vichtis	- 3	1617	30	1181	23	-436	-7
Sammanlagt		30113	189	25472	200	-4641	11

Reflektioner som tabellerna ovan ger upphov till.

Utmaningar kring småbarnsfostran

Småbarnsfostran har fått nya utmaningar att ta ställning till Iom att kommunerna sammanslagit daghemmen till allt större enheter så är det allt färre svenska daghem som har en svensk föreståndare eller en föreståndare som skulle kunna svenska och skulle förstå de utmaningar som den lilla språkgruppen möter i en enspråkigt finsk kommun. Ifall man inte når de finskspråkiga föreståndarna så kommer det vara svårt att utveckla den svenska småbarnsfostran.

Många kommuner håller fast vid att barnet skall ha svenska som registrerat modersmål för att få en plats i den svenska dagvården. Endel läser lagstiftningen lite bakfram. Jo kommunen är skyldig att ordna småbarnsfostran på barnets egna språk, det är en minimiförutsättning. Men kommunen har också rätt att ge bättre service, så kommunen kan gott tillåta även andra barn tillgång till den svenska småbarnsfostran.

Iom att barnantalet i alla kommuner sjunkit mycket drastiskt under de senaste åren, kan det bli avsevärt mycket svårare att utveckla den svenska dagvården och ge möjlighet till en större grupp barn att få gå i den. För de privata daghemmen kan det bli svårt att konkurrera med kommunens priser, för familjer kan det bli en ekonomisk fråga inte intresse, om de väljer svenskt språkbarn eller finsk dagvård.

Utmaningar med finskspråkig föreståndare för småbarnsfostran

Eftersom allt fler kommuner gått inför finska föreståndare till det svenska daghemmet eller den svenska gruppen är det värt att känna till följande bestämmer:

Allmänna bestämmelser om språkkunskaper för offentligt anställda finns i språkkunskapslagen (424/2003). På basen av lagens 5 § 2 moment kan man konstatera att kommunerna mer eller mindre bestämmer själv om språkkunskap som behörighetsvillkor för sin personal. Oberoende av om kommunen fastställt språkkunskapskrav för sina anställda (vilket jag tror att mera sällan görs i helfinska kommuner) så måste följande beaktas:

Varje myndighet skall genom att ordna utbildning och genom andra personalpolitiska åtgärder se till att de anställda har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter på det sätt som språklagen (423/2003) och andra lagar förutsätter. (Språkkunskapslagen 2 §)

När en myndighet anställer tjänstemän eller annan personal skall den förvissa sig om att den som anställs har sådana språkkunskaper som arbetsuppgifterna kräver. (Språkkunskapslagens 3 §).

Förskolan

Det känns lite som om förskolan hamnat lite mitt emellan, många deltar aktivt i Språkönätverkets arbete, medan andra inte fått tillgång till det. En del förskolor har en svensk läroplan, de andra arbetar på med den finska. Men det hör kanske till förskolans natur just nu, eftersom några hör till småbarnsfostran och andra till skolan. De förskolor, daghem som är aktiva i Språkönätverket ser ut att må bra och utvecklar sin verksamhet. Hoppas att det är så också i de förskolor som inte syns i detta nätverk.

Arbeta för en svensk rektor

Arbeta för att få en egen svensk rektor, såsom det är stadgat i lag till de skolor som idag saknar en. En rektor skall ha utmärkta kunskaper i skolans undervisningsspråk. Ifall hen inte har utmärkta kunskaper eller kan skolans undervisningsspråk så medföljer många olika problem. Varje sak som skall ske på svenska behöver motiveras, allt från annonsering efter ny personal till skolböcker och rätten till egen läroplan. Det är också viktigt att den som är rektor för den svenska skolan känner ett ansvar för att utveckla och stärka den. Samarbeta med FSL för att rektorns arbetsbörda inte skall vara alltför betungande och för att rektorns arbetsinsats skall kompenseras på vettigt sätt.

Arbeta för att alla få ta del i den svenska skolstigen

Arbeta för en inkluderande syn på den svenska småbarnsfostran, förskolan och skolan. Försök förmå de kommuner som är strikta med vilka barn som har tillträde till den svenska skolstigen att luckra upp bestämmelserna.

Ta med även Kouvola och Salo

Försök få med pedagogerna, barnen och eleverna i den svenska skolstigen i Salo och Kouvola som föreningens medlemmar och i föreningens verksamhet. Ifall föreningen kunde binda upp dessa två kommuner så skulle alla svenska skolor och daghem på finska orter höra till något svenskt nätverk och få styrka från deras verksamhet.

Mycket har gjorts men mycket borde ännu göras för att säkra eleverna en fullgod svensk skolgång också på enspråkigt finska orter.

Arbete under året i de enskilda kommunerna

Hyvinge

Svenska skolan i Hyvinge och Folkhälsans daghem i Hyvinge kan stå som modell skola och dagvård för alla små svenska skolor och daghem på enspråkigt finska orter. Skolan har en historia på över 125 år. De senaste 15 åren har daghemmet och skolan verkat under samma tak. Daghemmet hör till Folkhälsan och har redan före nuvarande byggnad byggdes haft både svenska grupper och språkbud. Då byggnaden var klar flyttade daghemmet också till samma utrymmen. I daghemmet verkar tre grupper, den svenska gruppen för svenska och tvåspråkiga barn, språkbudsgrupper för barn som inte har svenska hemma och den gemensamma förskolegruppen.

I skolan finns tre sammansatta klasser. Antalet elever har under de senaste åren varierat kring + - 50 elever. Kommunens tjänstemän är positivt inställda till den svenska skolstigen, viss diskussion fanns det en vår kring förskolan och vilka barn som skall gå igen. Den diskussionen löste sig på bästa sätt.

Under verksamhetsåret har samarbetet med stadens bibliotek tagit ett stort steg framåt. Språkönätverket ordnade en fortbildningsresa till Stockholm och skolbiblioteken i Stockholm med omnejd. På den fortbildningen deltog också bibliotekarien Milla. Språkönätverket har tillsammans med Milla på ett väsentligt sätt stärkt samarbetet mellan bibliotek, småbarnsfostran, förskola och skola. Tillsammans byggde vi upp en årskalender. Hoppas att samarbetet fortsätter och utvecklas även under nästa kalenderår (se bilaga).

I om den nya bibliotekslagen har kommunen fått större skyldigheter att se till även den språkliga minoritetens/taternas intressen. Denna skyldighet verkställer Hyvinge stad bra, de övriga kommunerna inom Språkönätverket kunde gott ta exempel från detta.

Under våren har det uppkommit en ny utmaning för daghemmet. De kommunala avgifterna för dagvården har sjunkit, vilket medför att klyftan mellan de privata daghemmens avgifter och kommunens avgifter ökat markant. Detta leder till att alltfler av språkbadsfamiljerna p.g.a. ekonomiska orsaker valt ett kommunalt daghem, eller ett daghem som har köpavtal med kommunen.

Antalet nyfödda har minskat under de senaste åren och det märks också i de kommuner vars svenska daghem och skolor tillhör Språkönätverket. I Hyvinkö har antalet barn i åldern 0 – 3 minskat från 2073 (31.12.2010) till 1711 (31.12.2017). På sju år har alltså det totala antalet barn i åldern 0 - 3 år sjunkit med 362 st. Antalet barn åldern 0 – 3 med svenska som modersmål har dock ökat från 18 – 25 barn. Kommunerna har allt större utmaningar att få barn till sina egna daghem och de privata daghemmen kan få allt svårare att få ansökningar till sina daghem.

Att arbeta vidare med i Hyvinkö

- Arbeta för att även språkbadsbarn i fortsättningen också väljer Folkhälsans daghem
- Bygg vidare på samarbetet med stadens bibliotek
- Lycka till med rekryteringen av ny rektor

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisning
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tuusula, Hyvinkä,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Jyväskylä

I Jyväskylä har man över 20 år haft svensk dagvård och undervisning på svenska i egna klasser, undervisning på svenska i åk 7 – 9 har funnits över 5 fem år. Från början fattade staden beslut om att undervisningen på svenska finns i stadsdelen Kuokkala. Det svenska daghemmet har under årens lopp flyttat allt längre bort från stadens centrum. Under detta läsår och förra läsåret har verksamheten placerats bakom ett nedlagt industriområde. Daghemmet är verkligen svårtillgängligt.

Under den tid koordinatören arbetat med de svenska skolorna och daghemmen på finska orter har det svenska daghemmet i Jyväskylä haft det motsträvt. Under ett par års tid arbetade daghemmet med ett projekt kring tvåspråkig daghemspedagogik. Den tvåspråkiga verksamheten riktade sig till barn från finskspråkiga familjer. Satsningen följdes upp av forskare från Jyväskylä universitet. Det var mycket omtyckt bland föräldrarna, såpass att alla barn som ansökte om plats inte kunde tas emot. Under de åren var daghemmet fyllt till bristningsgränsen, både med barn som valde den tvåspråkiga pedagogiken och barn som kom från svenska och tvåspråkiga familjer.

Tyvärr var detta ett projekt som tyvärr inte fick sin fortsättning i det svenska daghemmet efter projektidens utgång. Idag är det svårt att locka barn till den svenska dagvården. Jag hoppas att staden skulle satsa även den svenska småbarnsfostran.

Jyväskylä universitets forskare skrivit en rapport av projektet På finska och svenska - Tvåspråkig pedagogik i daghem och förskola och bjuds nu runt om i Finland och Sverige för att föreläsa kring den tvåspråkiga pedagogiken och hur verksamheten byggdes upp och utföll i Jyväskylä.

https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/49824/978-951-39-6665-2_p%c3%a5_finska_och_svenska.pdf?sequence=1

De svenska klasserna i Jyväskylä fungerar fram till 1.8.2018 i en finsk skola. Undervisningen har fungerat bra, men inte haft stöd i finländsk lagstiftning. I om att läroplanen för den grundläggande utbildningen förnyades, kategoriserades den svenska utbildningen helt felaktigt som språkbadsutbildning. Följden av detta var bl.a. att det inte finns en svensk läroplan, utan en text i den finska läroplanen under rubriken Språkbad, eleverna får inte heller svenska betyg utan betygen skrivs på finska eftersom finska är skolans undervisningsspråk. Koordinatören har

under flera års tid sagt att de svenska klasserna iof fungerar bra men inte följer det som stipuleras i lag. Efter långa förhandlingar och kontakter till utbildningsstyrelsen gick staden i vår inför att grunda en egen svensk skola för åk 1 – 9. 1.8 startar den svenska skolan, den verkar i samma skolhus som Kuokkalan koulu och kommer att få tillgång till helt nybyggda utrymmen i hjärtat av skolan.

Under denna vår har det skett en historisk utveckling i finländsk skolpolitik. Första gången sedan grundskolan infördes grundas det en svensk skola med sammanhållen grundläggande på en enspråkigt finsk kommun. Skolan har fyra lärare och ca 40 elever när den kör igång hösten 2018. Skolan kommer att fortsätta sitt nära samarbete med Kuokkalan koulu, t.ex. en stor del av undervisningen i åk 7 – 9 sker i samarbete med Kuokkalan koulu (http://julkinen.jkl.fi:8082/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?+bid=6402).

Antalet nyfödda har minskat under de senaste åren och det märks också i de kommuner vars svenska daghem och skolor tillhör Språkönätverket. I Jyväskylä har antalet barn i åldern 0 – 3 minskat från 6464 (31.12.2010) till 5789 (31.12.2017). Under sju år har alltså det totala antalet barn i åldern 0 - 3 år sjunkit med 675 st. Antalet barn åldern 0 – 3 med svenska som modersmål har samtidigt också minskat med 6 barn från 16 till 10. Kommunerna har allt större utmaningar att få barn till sina daghem och då är det viktigt att det svenska daghemmet kan vara ett fullgott alternativ också för finska familjer.

Att arbeta vidare med i Jyväskylä

- Mera barn till daghemmet. Det är otroligt viktigt att få barn till daghemmet. Daghemmet är den vägen till den svenska skolan. Inför nästa läsår finns det ca 16 barn och två vårdare i daghemmet.
- Marknadsföra daghemmet till alla som kan vara intresserade.
- Nu finns det en finsk grupp i samma utrymmen. En stor del av barnen i den gruppen kommer från flyktinganläggningen nära intill. Varför inte satsa på ett samarbete med dessa barn och familjer för att öka intresset för det svenska. Det går inte att vänta på att det byggs ett nytt daghem nära skolan.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tuusula, Hyvinkä,
Kerava, Lahti, Jyväskylä och Varkaus
<https://peda.net/sprakonatverket>

- Eftersom antalet barn i åldern 0 – 3 år minskat med 675 barn så är det synnerligen viktigt att kommunens svenska småbarnsfostran kunde vara ett fullgott alternativ även för familjer som har ett stort intresse för det svenska.
- Svensk klubbverksamhet för familjer vars barn inte ännu börjat i småbarnsfostran. Klubbverksamheten kunde t.ex. finnas i skolans bibliotek, under en tidpunkt som passar både skola och familjer
- Läroplanen. Den svenska skolan behöver en svensk läroplan. Den nationella läroplanen är skriven både på finska och svenska. Stadens finska läroplan grundar sig på den nationella läroplanen och staden har enbart skrivit in kommunvisa tillägg. Stadens svenska läroplan skall inte vara en rak översättning av den finska läroplanen utan skall lyfta fram hur den svenska grundläggande utbildningen sker ut. Bästa sättet att arbeta fram den svenska läroplanen är att översätta de kommunspecifika delarna som också är aktuella för den svenska skolan och sedan fundera över hur den svenska verksamheten fungerar eller borde fungera.
- Elever i den svenska skolan har rätt till specialundervisning på svenska, på skolans undervisningsspråk. Lärarna kan säkert få en stor hjälp av de speciallärare som finns i den finska skolan, men t.ex. i det mesta som berör läsning och skrivning och läsförståelse så är det viktigt att kunna konsultera en svenskspråkig speciallärare. Vichtis kommun har anlitat en svensk speciallärare som varit en stor tillgång till skolan. Hon kan säkert också konsulteras för eleverna i Jyväskylä.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tammela, Tuusula, Hyvinkä,
Kervo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Kervo

Kervo svenska skolstig, Svenskbacka skola och Folkhälsans daghem Trollebo utvecklas och stärks kontinuerligt. I vår har skolan fått möjlighet att anställa en tredje heltidsanställd lärare på fortlöpande kontrakt. Daghemmet har vuxit stadigt under alla år det verkat i samma utrymmen som skolan. Daghemmet och skolan borde få tillgång till alla de utrymmen de blev utlovade i samband med att skolan öppnade och daghemmet flyttade in under samma tak.

Under våren har det uppkommit en ny utmaning för daghemmet. De kommunala avgifterna för dagvården har sjunkit, vilket medför att klyftan mellan de privata daghemmens avgifter och kommunens avgifter ökat markant. Detta leder till att alltfler av språkbadsfamiljerna p.g.a. ekonomiska orsaker valt ett kommunalt daghem, eller ett daghem som har köpavtal med kommunen. Antalet nyfödda har minskat under de senaste åren och det märks också i de kommuner vars svenska daghem och skolor tillhör Språkönätverket. I Kervo har antalet barn i åldern 0 – 3 minskat från 1720 (31.12.2010) till 1475 (31.12.2017). Under sju år har alltså det totala antalet barn i åldern 0 - 3 år sjunkit med 245 st. Antalet barn åldern 0 – 3 med svenska som modersmål har samtidigt fördubblats från 17 – 33 barn.

Kommunerna har allt större utmaningar att få barn till sina egna daghem och de privata daghemmen kan få allt svårare att få ansökningar till sina daghem.

Under verksamhetsåret har koordinatören suttit med i planeringsgruppen för kommunens språkstimulerande seminarium. Hon deltagit i att strukturera upp programmet, kontaktade föreläsare. Det språkstimulerande seminariet Matkalla kielten maailmassa –seminaari ordnades den 14 november i Kervo. (programmet som bilaga)

Tyvärr var stadens projekt ganska löst sammansatt och projektledningen hade lite svårt att besluta sig för vilken verksamhet som projektet kunde betala för.

Språkönätverkets koordinatör kontaktade mentorer, coachar som skulle ha arbetat i skolan med lärarna under läsåret. Men av olika orsaker rann mentorskapet ut i sanden.

Kervo har under läsåret fortsatt sin planering kring utvidgat språkprogram för stadens elever. Tyvärr ligger fokus främst på eleverna i den finska skolan.

Tjänstemännen eller planerarna har svårt att fästa uppmärksamhet på hur den svenska skolans språkutbud kunde utvecklas. Kommunen hade inte heller ögon för

hur de kunde utnyttja varken den svenska skolans och daghemmets eller det tyska daghemmets utbud och resurser.

Att fästa uppmärksamhet vid i Kervo

- Daghemmet behöver tilläggsutrymmen
- Daghemmets personal kunde delta i CLLs fortbildning Språkpärlan
- Det totala antalet barn i åldern 0 – 3 år har drastiskt sjunkit under de senaste sju åren och detta kan påverka kommunens vilja att hitta en lösning för språkbadsgrupperna
- Bra om det fanns en inom stadens politiker som kunde arbeta för den svenska skolstigen

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisningen
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Västra, Närke, Östergötland, Östergötland, Östergötland,
Kärne, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Lahtis

Svenska skolan i Lahtis har under de senaste åren blivit den största skolan inom Språkönätverket. Detta läsår går det över 70 elever i skolan från åk 0 – 6.

Folkhälsans daghem verkar i samma byggnad och samarbetet mellan skola och daghem kan vara snabbt och direkt. I Lahtis finns det också svenska klasser för åk 7 – 9 i Tiirismaan koulu. En stor del av undervisningen sker på svenska med den svenska gruppen, medan resten sker på finska i en finsk parallellklass.

Undervisningen är uppbyggd på samma sätt som i åk 7 – 9 i Jyväskylä.

I Lahtis har man målmedvetet jobbat för en inkluderande svensk skolstig.

Daghemmet drevs först av en föräldraförening för att senare övertas av Folkhälsan. Redan före Folkhälsan tog över daghemsverksamheten öppnade daghemmet en språkbadsgrupp för barn som inte har svenska hemma. För Folkhälsans daghem har det varit naturligt att fortsätta och stärka språkbadsgruppen.

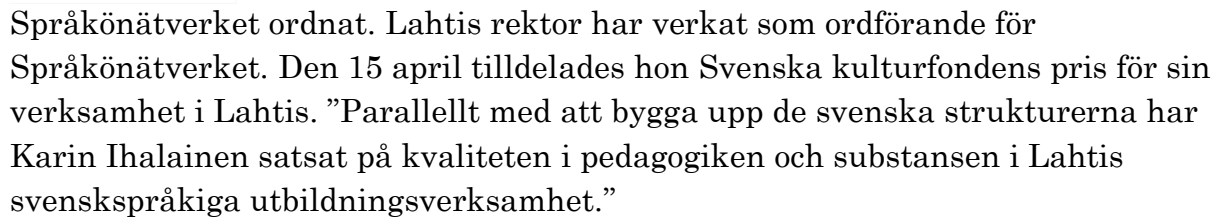
Skolan har också hela tiden varit öppen för barn med annat modersmål än svenska. I Lahtis har man målmedvetet arbetat för att den svenska skolstigen skall gå från småbarnsfostran till åk 9 och att alla som är intresserade av svensk skolstig skall ha rätt att gå den. Det medvetna arbetet har burit frukt och nu för ett drygt år sedan sålde staden Antinmäen koulu till Folkhälsan och de finlandssvenska fonderna. Skolbyggnaden repareras nu, daghemmet får en egen nybyggnad och hösten 2019 kommer både daghem och skola att flytta in i de nyrenoverade husen.

Skolans föräldraförening har tillsammans med daghemmet och skolans personal byggt upp en händelsekalender för en hel termin. De har tillsammans gått inför att ha någon svensk verksamhet varje torsdag. Förutom torsdagen har de också haft vissa punktinsatser på veckoslutet. Att regelbundet ordna svensk verksamhet är ett ypperligt sätt att marknadsföra det svenska i Lahtis. Familjerna kan under året dyka upp på sådant som intresserar dem. Det är också lättare att komma ihåg när det svenska sker ifall man spikat en speciell veckodag för det.

NÄR?	VAD?	VAR?	VEM?
To 8.2 kl. 18-19	Pysselkväll barn 5-8 år / Föräldrafika	Svenska dagiset	Svenska dagiset, Johanna
To 15.2 kl. 17-19	Fastlagslapp med ärtsoppa, fastlagsbulle, kaffe/saft Skridskor, skidor, pulka	Nedanför pulkabacken vid Mukkula herrgård	FFIL r.f.
Tisdag 20.2 kl. 18-19	Föräldramöte för Svenska skolan (åk. 0-6)	Svenska skolan	Svenska skolans personal
To 22.2 kl. 16-18	Familjekafé med aktivitet och fika	Svenska skolan, aulan	FFIL r.f. / Heidi Relander
To 8.3 kl. 17.30	Slöjdväll (mer info senare) Anmälän 5.3 till 044-945 88 86 / ffil.lahtis@gmail.com	I Panchos verkstad (mer info senare)	FFIL r.f. / Pancho Nikander
To 8.3 kl. 18-19.45	Blokväll: "Solidan" Biljetter 10 €	Kino Iliris	FFIL r.f.
To 15.3 kl. 17	FFIL:s vårmöte	Svenska skolan, mötesrummet	FFIL r.f.
To 15.3 kl. 17.45-19	Servering Föräldraföreläsning "Den glada familjen" (Klasslärare/mentor: Annika Ahrner-Nyberg, Vasa)	Svenska skolan, aulan	FFIL r.f.
To 22.3 kl. 18-19.20	Barnbio: "Trollvinter i Mumindalen" Biljetter 10 €	Kino Iliris	FFIL r.f.
Söndag 25.3 kl. 14	Palmsöndagens svenska högmässa	Mukkula kyrka	Keski-Lahti församling/Sonja Turunen
To 5.4 kl. 17-19	Vi kan-kväll klass 0-6, servering	Svenska skolan	Svenska skolans personal
To 12.4 kl. 18-19	Föräldraföreläsning "Hälsosam kost"	Svenska skolan aulan	Lägerskoleföräldrarna Svenska dagiset/Tarja Mäkinen
Lördag 14.4	VÅRUTFÄRD med buss (mer info senare)	Tammerfors (Muminmuséet och Power park)	FFIL r.f.
To 19.4 kl. 18-19	Barnteater Mamma Mu och kråkan Teater! Hevoskenkä, biljetter 5	Svenska skolan, aulan	FFIL r.f./Karin Ihalainen
To 26.4 kl. 16-18	Familjekafé med aktivitet och fika	Svenska skolan, aulan	FFIL r.f./Heidi Relander
To 3.5 kl. 17-20	Lägerkväll för hela familjen Sång, lek, bastu och korvgillning	Luomaniemi lägergård, Nastola	Keski-Lahti svenska församling/Sonja Turunen Svenska skolan

Under våren har det uppkommit en ny utmaning för daghemmet. De kommunala avgifterna för dagvården har sjunkit, vilket medför att klyftan mellan de privata daghemmens avgifter och kommunens avgifter ökat markant. Detta leder till att allt fler av språkbadsfamiljerna p.g.a. ekonomiska orsaker kanske väljer ett kommunalt daghem, eller ett daghem som har köpavtal med kommunen. Antalet nyfödda har minskat under de senaste åren och det märks också i de kommuner vars svenska daghem och skolor tillhör Språkönätverket. I Lahtis har antalet barn i åldern 0 – 3 minskat från 4877 (31.12.2010) till 4374 (31.12.2017). På sju år har alltså det totala antalet barn i åldern 0 - 3 år minskat med över 500 barn. Antalet barn åldern 0 – 3 med svenska som modersmål har samtidigt hållits konstant på 20 barn. Kommunerna har allt större utmaningar att få barn till sina egna daghem och de privata daghemmen kan få allt svårare att få ansökningar till sina daghem.

Under detta verksamhetsår har varken skolan och daghemmet haft stort behov av att stå i kontakt med Språkönätverkets koordinator. Skola, daghem och pedagoger har deltagit aktivt i de elevverksamheter och de fortbildningar som

- Fokus under de närmaste åren kommer förstås att vara på den fina skolbyggnad som står inflyttningsklar hösten 2019.
- Daghemmet bör fortsättningsvis arbeta aktivt på att få barn till daghemmet. Kan bli svårare nu då totala antalet barn sjunker och daghemsavgifter för de privata daghemmen blir klart dyrare än på kommunal dagvård.
- Högstadiets lärare (men det gäller säkert också eleverna) önskar ett närmare samarbete med andra högstadieklasser på språköarna.

Nurmijärvi

Äppelgården, förskolan och Vendlaskolan

Vendlaskolan utvecklas väl och så gott som alla svenskregistrerade barn i Nurmijärvi går i den här skolan. Kommunen har dock en restriktivare linje än vad lagstiftningen ger möjlighet för barn med annat modersmål än svenska att börja i denna skola. Kommunen är också mycket njuigg med skolskjutsar och beviljar det enbart åt de barn som har svenska som registrerat modersmål och som bor tillräckligt långt borta från skolan. Språkönätverket borde samarbeta med aktiva politiker i kommunen för att få ändring på dessa restriktioner. Eftersom kommunens tjänstemän inte vill ändra bestämmelserna så att de skulle överensstämja med gällande lag så hoppas jag att den politikerkontakt som finns kunde arbeta för den ändringen.

Alla svenskregistrerade barn ryms inte heller in i den svenska daghemsgruppen. Daghemmet Äppelgården försöker dock ordna det på bästa sätt och söker efter svenskspråkig/kunnig personal då en tjänst blir ledig inom daghemmet. Antalet svenskregistrerade barn i åldern 0 – 3 år har ökat markant under de sju senaste åren från 21 barn till 32. Antalet platser i den svenska gruppen i daghemmet är ca 20. Kommunen har utlokaliserat förskolan och femåringarna till Vendlaskolan, vilket har medfört att fler yngre svenskspråkiga barn fått plats på daghemmet. Ändå räcker de svenska platserna inte till utan det behövs verkligen fler svenska daghemsplatser.

Förskolan och femårsgruppen lyder under en finsk förskoleföreståndare, vilket verkligen inte är optimalt. Inför nästa läsår kommer förskoleklassen att ingå i Vendlaskolans verksamhet. Det blir intressant att se hur den nybörjarundervisningen utvecklas och vad som kommer att ske med femårsgruppen.

Vendlaskolan har fått nya fina utrymmen och verkar på stabil bas. Skolan borde få möjlighet att ta in även barn som inte har svenska som registrerat modersmål och från familjer som har ett uttalat intresse för det svenska.

Även i Nurmijärvi har det totala antalet barn i åldern 0 – 3 år sjunkit drastiskt från 2010 – 2017. År 2010 fanns det totalt 2228 barn i åldern 0 – 3 år, den 31.12.2017 hade antalet sjunkit med 245 barn till 1983. Under samma period ökade dock de svenskregistrerade barnens antal från 21 – 32 en ökning på 11 barn.

Detta medför att kommunen verkligen kan ordna det så att alla som har ett intresse att få svensk småbarnsfostran kunde få det. Det borde finnas plats för alla barn medan kommunen bör arbeta på att hitta svenskspråkig personal.

Under verksamhetsåret, 2024, ordnade Språkönätverket en mycket lyckad sportdag för alla elever och förskolebarn i Nurmijärvi. Över 360 barn deltog i sportdagen och programmet arrangerades av studerande från Solvalla idrottsinstitut. Det var till alla delar en mycket lyckad dag för alla.

Att arbeta vidare med i Nurmijärvi

- Få plats för alla barn i småbarnsfostran, antalet svenskreg. barn har ökat markant
- Arbeta för att kommunen anställer mera svenskspråkig personal
- Arbeta för att även andra än svenskregistrerade barn får plats i dagvård, förskola och skola
- Hur kunde man arbeta för att hela den svenska verksamheten kunde ha en gemensam förman? Nu hör småbarnsfostran till en finsk föreståndare som också har två andra daghem under sig, förskolan och femårsverksamheten för till en föreståndare som har ca sex andra förskolegrupper under sig. Det är enbart skolan som har en svensk rektor. Ifall man kunde ha en gemensam ledare för alla dessa tre enheter skulle det vara mycket lättare att utveckla och satsa på den svenska skolstigen som en helhet.
- Kommunen borde marknadsföra den svenska skolstigen mycket bättre
- Arbeta för att kommunen också har förskolans och småbarnsfostrans läroplaner på svenska

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tavastehus, Tuusula, Hyvinkä,
Kerbo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Tavastehus

Under läsåret har koordinatören haft kontinuerlig kontakt med Tavastehus tjänstemän, rektorer och föräldrarepresentanter. Hon har också varit i kontakt med bitr. föreståndare för den svenska småbarnsfostran och klassläraren, men den skolutvecklande verksamheten har diskuterats fram med stadens ledande tjänstemän på utbildningssidan och rektorerna. Den svenska småbarnsfostran sköts via privat regi. Idag finns det 42 platser i daghemmet. Daghemmet har en vilja att växa och arbetar med en intressant och inkluderande verksamhetsmodell. Det två daghemsgrupperna är indelade i språkdusch och språkbud och svenskspråkig småbarnsfostran. De barn som inte har svenska hemma börjar i språkduschgruppen, där man till största del använder svenska, men kan ta till finska vid behov och där en del av personalen kan ha finska som arbetsspråk. När barnen lärt sig lite svenska flyttar de över till språkbuds/svenska gruppen. I den gruppen använder man enbart svenska. De barn som har svenska hemifrån börjar direkt i språkbuds/svenska gruppen. Största delen av förskolebarnen från daghemmet är intresserade av att fortsätta till den svenska klassen. Så det finns ett stort tillväxtpotential som staden hittills inte varit alltför bra på att ta fasta på.

I Tavastehus ordnas den svenska grundläggande utbildningen på ett sätt som inte har stöd i lag. Den ordnas i två svenska klasser som hör till en finsk skola. Ju högre upp i årskurserna eleverna kommer desto mindre andel undervisning på svenska får de. För elever i åk 7 – 9 ordnas inte alls grundläggande utbildning på svenska. I år har det funnits en grupp svenska elever i åk 8, som nu får mycket bristfällig undervisning på svenska. Deras svenska undervisning inskränker sig till A2-svenska.

Föräldrarna har ofta påpekat att Tavastehus lätt kunde locka svenska/tvåspråkiga familjer men att den svenska grundläggande utbildningen då borde stå på stadigare grund.

Det är positivt att kommunen har haft en arbetsgrupp som arbetat för den svenska skolstigen. Till den arbetsgruppen hörde utbildningschefen, skolornas rektorer, föräldraföreningens representanter och Språkönätverkets koordinator. Skolans svenska lärare har deltagit i två möten.

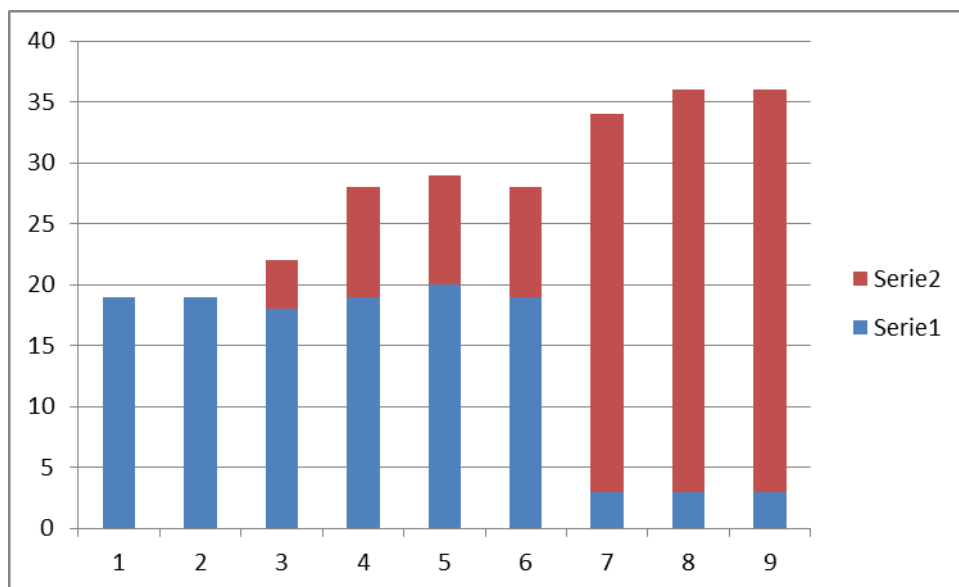
Ärenden som arbetsgruppen behandlade och arbetade vidare med under året är:

- Antagningskriterierna.
 Bildningsnämnden har under hösten uppdaterat antagningskriterierna till den svenska undervisningen så att de står i samklang med lagstiftningen.
- Bildningsnämnden har också informerats om den svenska utbildningen, som idag verkar i två svenska klasser i en finsk skola. Arrangemangen har inte stöd i finsk lagstiftning. Tyvärr har man inte arbetat vidare med att få till stånd en svensk skola till staden.
- Tf rektorn lyfte fram att det är viktigt poängtera att det är viktigt att eleverna klarar av den svenska undervisningen och hon anser att rektorn borde träffa föräldrarna på ett föräldramöte på våren före inskrivningsdagen. Under 2018 ordnades dock inget föräldramöte, eftersom det ansågs att alla föräldrar kände till arrangemangen.
- Läroplanen: I Tavastehus finns det inte en svensk läroplan utan de följer den finska. Inom arbetsgruppen fattade man beslut om att läroplanen skulle översättas till svenska och tf. rektorn begärde in offerter. Kostnaderna var så höga att utbildningschefen ansåg att man skulle anhålla om medel för detta i följande års budget. Koordinatoren vill påpeka att en svensk läroplan inte kan vara en direkt översättning utan att kommunen bör skriva in hur den svenska skolan fungerar.
- Egen svensk skola? Inom arbetsgruppen har man funderat över hur de svenska klasserna skulle kunna utvecklas till en egen svensk skola. Eleverna är få och resurserna små. Arbetsgruppen vill gärna arbeta för en egen svensk skola, t.ex. en sammanhållen grundskola enligt den modell som nu grundats i Jyväskylä, där den svenska skolan fortsätter att verka i den finska skolbyggnaden och där de har en gemensam rektor. Tjänstemännen och tf rektor har lovat att under läsåret besöka Lahtis och se hur de ordnat den svenska grundläggande utbildningen där. Tyvärr har jag inte hört om detta har verkställts.
- Undervisning på svenska i de svenska klasserna. Den svenska utbildningen har 40 h/v undervisning på svenska vilket räcker till 1½ lärartjänst. Detta medför att eleverna inte får all sin undervisning på svenska samt att den andra läraren har en stor del av sin undervisningsskyldighet med de finska eleverna. From åk 3 sjunker andelen timmar på svenska årligen. I åk 6 är över 30 % av

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisningskvalitet
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tenolampi, Tenolampi,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

undervisningen på finska och i åk 7 – 9 är alla andra utom A2-svenska på finska.

- Alla läsåmnen i åk 1 – 6 är på svenska, alla tillvalsämnen på finska. Engelska har hittills lästs tillsammans med de finska klasserna, på finska med finska läromedel. Nästa läsår kommer åtminstone i åk 3 att undervisas i engelska på svenska och med svensk lärare.
- Det finns en otroligt stark tilltro att de finska klasslärarna är bättre utrustade att undervisa i specifika tillvalsämnen och att eleverna i den svenska klassen skulle gå miste om något specifikt ifall tillvalsämnena undervisades på svenska. Det kan stämma till en viss utsträckning. Som koordinator önskar jag att eleverna kunde undervisas mer på svenska och att man kritiskt skulle fundera över ifall tillvalsämnena skulle vara på finska eller svenska.

Den svenska undervisningen i åk 7 – 9 fungerar inte alls. Under läsåret har 6 elever i åk 8 kommit från den svenska klassen och den enda undervisningen på svenska har varit A2-svenska.

Kommunen har inte beviljat skolan resurser och skolan svenska lärare har inte varit förmögen att undervisa eleverna i svenska som modersmål och litteratur.

Staden har inte en strategi för hur undervisningen på svenska i åk 7 – 9 skall utvecklas, vilket leder till att eleverna redan i åk 5 byter till finsk klass eller finsk närskola.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tavastehus, Tuusula, Hyvinkä,
Kerbo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

För att utveckla den svenska skolstigen kunde ett alternativ vara att ha en modersmålslärare som kunde undervisa alla elever i Litteratur och modersmål på svenska. Ett annat alternativ skulle vara att utveckla den svenska skolstigen på samma sätt som de gjort i Jyväskylä som har fyra lärare som alla kan undervisa på alla stadier.

Viktigt att eleverna i högstadiet skulle ha tillgång till det virtuella skolbiblioteket Ebban, rektorn lovade att ordna det, men koordinatören har inte hört ifall det förverkligats.

Staden funderade också på att eleverna i åk 7 – 9 kunde få en klubbtime på svenska, få se om det får fart under vingarna.

Angående specialundervisningen så förlitar sig lärarna på de finska speciallärarna, rektorn var positivt inställd på att ta in svenskspråkig speciallärare ifall det behövdes, men i praktiken har man inte utnyttjat de kontakter som funnits att tillgå.

Staden har ställt sig positivt till att ha mera information på svenska, både officiella blanketter och informativa webbsidor. Tillsammans med föräldraföreningens representant har kommunen uppdaterat webbsidornas svenska information.

Koordinatorns kommentarer och tankar kring utveckling.

Det är bra att Tavastehus har en arbetsgrupp vars uppgift är att arbeta för att stärka den svenska skolstigen. Under verksamhetsåret har vi kommit en bit på vägen, antagningskriterierna har ändrat och eleverna kommer att under nästa läsår få lite mer undervisning på svenska. Men det är viktigt att få ändring i på frågor som kostar lite mer, en lärare till åk 7 – 9, mer resurser för klassläraren i åk 1 – 6. Läroplanen på svenska och möjligt till specialundervisning på svenska, mm.

De svenska i Tavastehus borde tillsammans nu bygga upp en strategi för att stärka den svenska skolstigen. Det är viktigt att ställa upp klara mål med delmål och att arbeta för att målen får en plats i stadens budget. Arbetet bör göras tillsammans och på olika fronter. Familjerna bör få en trygghet i att deras barn kan gå den grundläggande utbildningen på svenska.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tusby, Hyvinge,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Tusby

Klemetskog skola och Kievvari daghem

I Tusby har Språkönätverket, koordinators, rektorn och läraren för nybörjarundervisningen målmedvetet arbetat med kommunens tjänstemän och daghemmet föreståndare för att öka antalet platser i daghemmet. Språkönätverket har i första hand utgått från att daghemmet kunde arbeta för att språkbadsverksamheten kunde öka. Daghemmets föreståndare och tjänstemännen visade under arbetets lopp en alltmer positiv inställning till att öka den svenska verksamheten, i allafall i teorin.

Tyvärr annonserade kommunen daghemmets lediga tjänster enbart på finska på mol.fi. Det ledde till att de inte fick behöriga sökande barnträdgårdslärartjänsten. Kommunen anställde i början av april en obehörig för tjänsten som börjar i augusti, istället för att annonsera på, annonsera på svenska och samarbeta med det svenska nätverket för att hitta svenska sökande. Så verksamheten kommer inte att utvidgas under följande verksamhetsår. Kommunen har bättre grundlön för barnträdgårdslärare än närbelägna kommuner de har också ett språktillägg för de som arbetar inom den svenska dagvården. Så förutsättningar för att få behörig personal borde vara bra, nu borde dagvårdsverksamheten på riktigt samarbeta med de svenska nätverken för att hitta behörig personal.

Det svenska daghemmet i Tusby har 18 platser i den svenska gruppen, samtidigt finns det 37 barn i åldern 0 – 6 år (31.12.2017) som har svenska som registrerat modersmål. Dessutom vet vi att en stor del av de barn som börjar svensk dagvård och som har två språk hemma inte har svenska som registrerat språk. Detta medför alltså att ett stort antal svensk registrerade barn och andra barn som är intresserade av den svenska dagvården inte har tillgång till den. Ifall familjerna väljer finsk dagvård för sina barn är det med stor sannolikhet så att de också väljer finsk grundläggande utbildning för dem. Över 90 % av de barn som gått i svensk småbarnsfostran fortsätter också till svensk förskola och svensk grundläggande utbildning. Det är synnerligen viktigt att kommunen på allvar skulle arbeta för att de barn från den dag de ansöker om svensk dagvårdsplats skulle erbjudas möjlighet att börja den.

Även i Tusby har det totala antalet barn i åldern 0 – 3 år sjunkit drastiskt från 2010 – 2017. År 2010 fanns det totalt 1922 barn i åldern 0 – 3 år, den 31.12.2017 hade antalet sjunkit med nästan 400 barn till 1530. Under samma period har också

antalet svenska barn i samma ålder sjunkit från 23 – 19, fyra barn. Detta medför att kommunen på sikt kommer att få svårt att få tillräckligt med barn till de finska daghemmen, men då borde det svenska daghemmet ha blivit ett fullgott alternativ.

Att arbeta vidare med i Tusby

- Fler platser till den svenska dagvården, t.ex. så att Kievari på sikt skulle bli helt svenskt, med svensk dagvård och språkbild
- Aktivt arbeta för att få behörig personal till dagvården
- Förskoleelevernas vård efter förskoledagen ordnas nu i Kievari daghem. Det är kanske det smidigaste sättet för kommunen med för barnen skulle det säkert vara trevligare att ha både förskola och kompletterande dagvård på samma ställe, i skolan.
- Stärk samarbetet mellan politiker, föräldraförening, skola och dagvård för att ens alla de barn som har svenska som reg modersmål skulle välja den svenska skolstigen, den svenska dagvården och grundläggande utbildning.
- Daghemmets personal kunde gärna besöka Jappebo daghem i Tavastehus, för att få inspiration till hur den svenska verksamheten kunde stärkas.
- Arbeta för att den svenska dagvården skulle vara ett fullgott alternativ även om antalet barn i åldern totalt sjunkit med nästan 400 barn på sju år.

Svenska skolan i Varkaus

Svenska skolan i Varkaus med förskola och eftis verkar nu på sin tredje adress under den tid som jag arbetat med Nätverket Vi10 och Språkönätverket. Skolan har haft varierande möjligheter och resurser att delta i språkönätverkets verksamhet. Under detta läsår deltog skolan på Kulturdagen i Lahtis.

Koordinatorn har bistått med förslag på böcker och skolmaterial till skolan. I kommunen finns det aktiva föräldrar som hoppeligen orkar arbeta för skolans existens och fortsättning.

Eftersom det idag inte finns någon organiserad svensk småbarnsfostran så blir det allt svårare att få elever till förskolan och skolan. För att få in barnen i den svenska skolstigen kunde föräldrarna försök arbeta för att starta svensk familjedagvård och gruppfamiljedagvård i Varkaus. Så körde också den svenska skolstigen i Lahtis igång. Familjerna ansöker själv om plats till familjedagvården. En familjedagvårdare kan ha upptill fyra barn att ta hand om (inkl ev egna barn). Varkaus har en egen förening för de privata familjedagvårdarna och kommunen beviljar en servicesedel för detta. Familjerna betalar kommunalavgift för vården. Kraven för att bli en familjedagvårdare är inte alltför höga.

<http://varkaudenyksityisetpaivahoitajat.net/>

Några familjer i Helsingfors har ordnat sin dagvård såhär. I Vanda och Lahtis utvecklades den svenska dagvården via gruppfamiljedagvård till egentligen daghem. I en gruppfamiljedagvård kan du ha upptill 12 barn och 3 skötare.

I Varkaus, Leppävirta, Joroinen och Juva fanns det år 2016 21 barn i åldern 0-15 med svenska som registrerat modersmål. Sju av dessa barn var under 3 år och 5 barn i åldern 4 - 6 år. Antalet svenskregistrerade barn är inte stort och barn fortsätter oftast till den grundläggande utbildningen på det språk som det gått i småbarnsfostran. Även i Varkaus har det totala antalet barn i åldern 0 – 3 år sjunkit drastiskt från 2010 – 2017. År 2010 fanns det totalt 803 barn i åldern 0 – 3 år, den 31.12.2017 hade antalet sjunkit med 220 barn till 583. Antalet svenskregistrerade barn (0-3 år) är nu tre medan de 31.12.2010 var två stycken.

Utmaningar för Varkaus

- Arbeta för svensk familjedagvård, antingen privat eller via kommunen.
Troligen lättare att få den igång via det privata
- Kontakta alla de familjer även utanför Varkaus stad, som kunde ha intresse
av svensk dagvård och skola
- Hoppas att Språkönätverket håller kontakt med Varkaus svenska skola
- Hoppas att Varkaus svenska skola kan lösgöra sig till det som
Språkönätverket ordnar, både för pedagoger och elever

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisningskvalitet
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tuusula, Tuusula, Tuusula,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus
<https://peda.net/sprakonatverket>

Vichtis

Under läsåret har Språkönätverkets koordinator arbetat intensivt med att stöda Nummela skola och Aleksandra daghemmet i Vichtis.

Då höstterminen startade stod skolan utan den andra klassläraren och utan skolgångsbiträde. Kommunen hade i juni enbart på finska annonserat efter en klasslärare för läsåret 2017-18, med resultatet att ingen sökte tjänsten. Även arbetet som skolgångshandledare annonserades enbart på finska, resultatet även här var att ingen ansökte om platsen.

Skolan hade en tuff början och föräldrarna var med fog oroliga. Den som tidigare arbetat som timlärare, skolgångshandledare och eftisledare tog sig an klasslärarvikariatet. Under höstens lopp hittade skolan personer som tagit sig an timlärarens 7 undervisningstimmar och skolgångshandledarens uppgifter. Tyvärr ledde avsaknaden av personal till att den svenska eftisverksamheten torkade in och eleverna från Nummela skola har undan för undan flyttat över till församlingens eftisverksamhet som går helt på finska.

Samma höst flyttade den svenska dagvården, Aleksandras daghem längre bort från kommunens centrum och sammanslagits med ett finskt daghem. Föräldrarna var emot flytten bl.a. på av att resan till daghemmet blir klart längre, samarbetet med skolan försvåras avsevärt samt att de var oroliga för hur svenskan utvecklas i om att daghemmen slås ihop. Det har också funnits en oro för att föräldrarna väljer finskt daghem nära hemmet framom ett svenskt avside. På daghemmet har man också haft svårt med att få behörig personal och svenska vikarier.

I september sammankallades den lokala arbetsgruppen i vilken klassläraren Mikaela Kokko, daghemmets bitr. föreståndare Yvonne Kivimäki, föräldraföreningens ordförande Jessica Tallqvist samt kommunfullmäktige och medlemmen i bildningsnämnden Heidi Seppälä deltog. Språkönätverkets koordinator har fungerat som sammankallare.

Under det första mötet gick vi igenom alla de punkter som borde åtgärdas och vem som skulle ta ansvar för vad. Under september har koordinatören haft med möte klassläraren, den ansvariga läraren, den svenskspråkiga fullmäktige- och nämndledamoten, deltagit på ett föräldramöte. Heidi bad utbildningschefen att presentera ett budgetförslag där den svenska skolan administrativt skulle särskiljas från den finska. Det gick nämnden inte i det här skedet med på, men å

andra sidan grundades det en arbetsgrupp som skall arbeta fram riktlinjer för den svenska skolstigen, Språkönätverkets koordinator satt med i arbetsgruppen.

Vichtis Föräldraförening är mycket aktiv och arbetar för både daghemmets och skolans väl och ve. Föreningen arrangerar mycket program och begivenheter för familjerna och har också aktivt deltagit i Språkönätverkets lokala arbetsgrupp.

I Vichtis har den lokala arbetsgruppen också en mycket aktiv förälder och förtroendevald suttit med. Detta har klart ökat tyngden i arbetsgruppens arbete. Tjänstemännen bör lyssna på den förtroendevalda och den förtroendevalda har aktivt kunna använda sig av arbetsgruppens och koordinators yrkesskicklighet i olika ärenden.

Situationen för daghemmet Aleksandra

I och med sammanslagningen försvann tjänsten som svensk föreståndare. Föreståndaren är nu ansvarig både för det svenska och för det finska daghemmet. Det svenska daghemmets tidigare föreståndare har blivit bitr. föreståndare. Arbetsfördelningen och uppgifterna har under verksamhetsåret varit otydliga, men blir klarare. Marknadsföringen av den svenska dagvården saknas. Under året har samarbetet mellan det svenska och det finska daghemmet stärkts och förbättrats, men problemen med att på riktigt kunna ta hand om det svenska kvarstår.

Den bitr. föreståndarens arbetsuppgifter borde vara klarare definierade, bl.a. så att hen skulle ansvara för att personalen får svensk fortbildning mm. Andra frågeställningar är hur de svenska traditionerna fortlever, såsom Lucia, Svenska dagen mm. För den svenska verksamheten skulle det vara bättre om Hiidenrannanpäiväkoti och Aleksandra dagis kunde ses som två daghem, så att den svenska identiteten och språket bättre kunde tillgodoses.

Daghemmets daghemsplatser minskar inför nästa läsår, från tre grupper till 2½. Kommunen har en policy med att enbart acceptera svenskregistrerade barn till daghemmet.

Under läsåret har den svenska läroplanen för småbarnsfostran skrivits och publicerats. Läroplanen för förskolan är under arbete.

Situationen för Nummela skola

Nummela skolas läsår har varit utmanande från första stund. Språkönätverkets lokala arbetsgrupp har målmedvetet och enträget arbetat tillsammans för att skolans situation skulle förbättras och underlättas. Förutom de ärenden som arbetsgruppen har arbetat med har skolan och drabbats av inomhusluftproblem och -utmaningar. Rektorn har är sjukskriven, vikarien är effektiv men kan tyvärr ingen svenska. Många av rektorns uppgifter har fallit på klassläraren. Arbetsgruppen har aktivt hjälpt hen i de utmaningar hen mött.

Under läsårets gång har arbetsgruppens målmedvetna strävande och tydliga positionering lett till att skolan under nästa läsår har tre heltidsanställda klasslärare och klasserna kan indelas i sammansatta klasser 1-2, 3-4, 5-6. Koordinatorns och arbetsgruppens arbete har medfört att kommunen annonserat om klasslärartjänsterna på svenska, en gång tom i HBL. Skolan har för varje annons fått behöriga sökande och flera sökande än under föregående varv då kommunen var språkligt indifferent.

Skolan har under nästa läsår också tillgång till en speciallärare ca 4 h/v, samma speciallärare som tog sig an uppgiften under vårterminen har lovat att arbeta vidare med skolan.

Kommunens svenska läroplan skrivs och kommer upp till bildningsnämnden för fastställande under hösten 18.

En av de svenska lärarna skall sitta med i Nummelan koulu/Nummela skolas ledningsgrupp som bitr. rektor från nästa augusti. Viktigt att arbetsuppgifterna definieras så hen får koncentrera sig på ärenden som berör den svenska skolan och utvecklandet av den svenska skolan.

Kommunfullmäktige har under året fattat beslut om att bygga ut en ny skolenhet Etelä-Nummi som skall stå klar hösten 2020. Till den flyttar också det svenska daghemmet och den svenska skolan. Inför flytten finns det flera saker som de aktiva i Vichtis får fortsätta att arbeta för, tex en egen svensk föreståndare och en egen rektor för den svenska skolan, bra om man kunde ha en gemensam ledare/rector för dagvård och skola.

Allmänt får alla arbeta för att svenska och tvåspråkiga familjer anhåller om plats på daghemmet, samt att de lockar även andra familjer att söka plats där, så att daghemmet kunde fortsätta att ha tre grupper. Arbetsfördelningen mellan den

svenska bitr föreståndaren och den finska föreståndaren behöver bli tydligare och mindre byråkratisk. Viktigt att arbeta för en egen föreståndare då den finska går i pension

Språkönätverkets lokala arbetsgrupp inom Vichtis kommun arbetar vidare med en egen Språkstrategi.

I Vichtis arbetsgrupps strategi ingår:

- Daghemmet Aleksandra skall ha en egen svensk verksamhetsplan för nästa läsår

En strävan att förmå kommunen att tillåta att även andra barn än svenskregistrerade får tillgång till svensk småbarnsfostran ifall familjen så önskar och det finns plats i det svenska daghemmet. Då bör man se över

- Antagningskriterier till dagvården, så att de finska barnen kunde få plats som andra handsantagning
- ordna ett besök till Folkhälsans daghem i Hyvinge eller Kervo för att bekanta sig med hur man i dessa daghem arbetar med och integrerar barn från finska familjer. Hur arbetar man med språkbadspedagogiken? Ett tredje besöksmål kunde vara Jappebo daghem under Jaarlin päiväkoti i Tavastehus, där de arbetar med språkgruppsverksamhet och har ett mjukt sätt att integrerar barnen till den svenska verksamheten.
- förmå kommunen att göra det möjligt för den pedagogiska personalen att delta i fortbildningen Språkparlan som CLL/ Åbo Akademi ordnar under nästa läsår.
<https://sprakparla.com/author/sprakparla/>
- Göra det officiellt möjligt för barn från finska och andra familjer att få plats i den svenska småbarnsfostran, tex som andrahandsantagning.
- Arbeta med att marknadsföra daghemmet Aleksandra.

Vichtis kommun behöver arbeta vidare med de svenska webbsidorna. Kommunen är enspråkigt finsk men har möjlighet att ge mera information på svenska. Nu är det svårt att hitta den svenska småbarnsfostran och den grundläggande utbildningen.

Arbetsgruppen hjälper till att säkerställa att den svenska bitr. rektorn i ledningsgruppen för Nummela koulu och Nummela skola får en arbetsbeskrivning där uppgifterna är uteslutande för den svenska skolan och dess verksamhet. I arbetsbeskrivningen borde ingå åtminstone att hen ansvarar för den svenska rekryteringen, samarbetar med andra svenska skolor, t.ex. Språkönätverket, Lojo, deltar under kommunens Reppu-möten, skall ges möjlighet att delta i kommunens rektorsmöten, är jämbördig part i ledningsgruppen, drar Nummela skolas teammöte. Utgår ifrån att arbetsuppgifterna som bitr. rektor medför åtminstone två årsveckotimmar.

- Arbetsgruppen följer med hur det är med möjligheten att få eftermiddagsvård på svenska.

Arbetsgruppen bör se till att det finns en svensk representant med i arbetsgruppen som planerar och utvecklar skolenheten Etelänummen koulu

- Föräldraföreningen funderar på att ha en händelsekalender inför hösten där de har spikat en viss veckodag för svensk verksamhet, oberoende av vem som drar den. Händelsekalendern byggs upp i samarbete med föreningen, daghemmet, skolan och biblioteket.

Att fästa uppmärksamhet vid i Vichtis

- Få föreståndare och tjänstemän att jobba för en inkluderande småbarnsfostran.
- Ifall elever i den finskspråkiga grundläggande utbildningen får ett till språk till åk 1 – 6 så borde de svenska också kunna få det.
- Uppdatera timfördelningen så att de svenska eleverna har samma möjlighet till tillval som de finska
- Tillvalsämnen, skall de vara på finska eller svenska, hur utveckla dem
- Värna om samarbetet och arbetsfördelningen mellan småbarnsfostran, grundläggande utbildning, föräldraföreningen och det politiska beslutsfattandet.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Viikki, Nurmijärvi, Tavastehus, Tusby, Hyvinge,
Kervo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

På kvällen möte med Svenska sällskapet i Jyväskylä om den svenska utbildningen och dagvården i Jyväskylä.

- 12.9 möte i Tusby, Klemetskog, arbetsgruppens planeringsmöte med Jyrki Kaarila, Bettina Hiltunen och VH
- 12.9 föräldramöte i Nummela skolan, Vichtis, information om Språkönätverket mm (VH)
- 19.9 Tavastehus, arbetsgruppens första planeringsmöte (Susanne Wiklund-Hämäläinen, Lena Helenius + VH m.fl.) samt föräldramöte och information om Språkönätverket r.f.
- 21.9 möte i Svenskbacka skola med den lokala arbetsgruppen i Kervo (Daniela Spring, Taina Tuominen och VH deltog)
- 21.9 Möte med arbetsgruppen i Vichtis. Till den hör fullmäktigeledamot Heidi Seppälä, ansvariga lärare Mikaela Kokko, bitr. daghemsföreståndare Yvonne Kivimiäki, föräldraföreningens ordförande Jessica Tallqvist och VH
- 25 -29.9 Bokprat på språköskolorna, Svenskbacka skolan i Kervo, Hyvinge svenska skola och svenska skolan i Lahtis deltog
- 25-26.9 Utbildningsstyrelsens utbildningskonferens på Hanaholmen – rektorerna inom Språkönätverket delta Jerker Sandström, Taina Tuominen, Karin Ihalainen, Nina Kuitula och Daniela Spring deltog, finansieringen kom från annat håll
- 26.9 Möte med Tavastehus föräldraförening i Tavastehus om daghemmets situation och hur man skall arbeta vidare för att ändra den svenska utbildningen till egen svensk skola
- 29.9. Hem och skola dag på skolorna
- 3.10 Planeringsmöte i Nurmijärvi med Nina Kuitula och VH
- 4.10 Möte i Tusby med skolförvaltningen om den svenska skolstigen, daghemmet föreståndare rektor Jyrki Kaarila, Bettina Hiltunen och VH
- 10.10 Seminarium i Tammerfors kring skolbibliotek och samarbete bibliotek och skola. RFV ordande (deltog Anita Kantoluoto och VH)
- 11.10 Språkbadsseminarium i Lahtis, Lahtis svenska skola medarrangör (ett stort antal lärare från språköskolorna deltog + VH)
- 16 – 20.10 höstlov i Hyvinge, Jyväskylä, Kervo, Nurmijärvi, Tavastehus, Tuusula, Varkaus och Vichtis

- 26 – 27.10 Rektorsdagar i Uleåborg. (Nina Kuitula och Taina Tuominen deltog)
- 26.10 Hyvinge arbetsgruppens möte i Hyvinge (Anna Moberg-Jokinen, Jerker Sandström + VH)
- 31.10 Språköskolornas stora kulturdag. I år ordnades kulturdagen på två ställen i Lahtis och i Kervo. Eleverna från Varkaus, Jyväskylä och Tavastehus åkte till Lahtis och eleverna från Vichtis, Nurmijärvi, Hyvinge, Tusby åkte till Kervo. Programmet bestod av Taimines pjäs Svea och Finn, mingel och traditionella lekar. Eleverna delades upp i grupper på 15 – 20 elever från olika skolor och så lekte de tillsammans tre olika traditionella lekar, lekar som för många fallit i glömska. Dagarna fungerade bra och eleverna tyckte att de nu hade bättre tid att umgås med elever från andra skolor. Språkönätverket har nu vuxit sig så stort att det kan vara fruktbart att dela upp skolorna till så att de möts på två olika ställen. Svenska kulturfonden understödde kulturdagarna
- 1-2.11 Oppimisen Fiesta, Helsingfors (VH deltog 1.11, Taina 2.11)
- 5.11 Möte med Vichtis arbetsgrupp
- 6.11 – 10.11 Svenska veckan
- 7.11 Info om de pedagogiska utbildningarna vid Helsingfors universitet (VH)
- 9.11 Fritid på tvåspråk, arrangör Svenska kulturfonden på Helsingfors universitet och FSI (VH)
- 14.11 Seminarium om språkinlärning och tidigareläggande av språkundervisningen i Kervo (ett antal pedagoger från Språkönätverket deltog + Daniela Spring, Taina Tuominen och VH)
- 15.11 möte med Tavastehus-gruppen, skoldirektören och rektorn om den svenska utbildningen i Tavastehus
- 15.11 styrelsemöte i Lahtis
- 20.11 möte med skoldirektören och Vichtis-gruppen i Vichtis
- 27–28.11 Fortbildningsresa kring skolbibliotek och samarbete bibliotek och skola till Stockholm och Sollentuna 8 personer från nätverket deltar. Understöd från Kulturfonden från Sverige och Finland och Svenska kulturfonden
- 29.11 möte i Tusby med Tusbygruppen och skolförvaltningen

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Vichtis, Nurmijärvi, Tavastehus, Tusby, Hyvinge,
Kervo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

2018

- 9.1 Veronica föreläste för pedagogerna i Vittra skolan i Sollentuna om språkbadspedagogik och språkstimulerande metoder.
- 10.1 Möte med Hyvinge arbetsgrupp, strukturerade upp samarbete mellan daghem, skola och kommunens bibliotek, byggde upp grunderna för fortbildningsdagen Läsa bör man annars dör man som ordnas den 12.4.2018.
- 13.1 Den lokala Vichtis gruppen inklusive ordförande för föräldraföreningen och den svenskspråkiga representanten i kommunfullmäktige och bildningsnämnden hade ett längre möte kring den svenska skolstigen och vilka steg som bör tas för att stärka skolstigen från dagvård till grundläggande utbildning åk 6.
- 15.1 Möte i Tavastehus med skoldirektör, lägstadiets och högstadiets rektorer och föräldraföreningens representanter angående utvecklandet av skolverksamheten i Tavastehus. På agendan var bl.a. högstadieundervisningen som borde införa undervisning på svenska samt timplärens behörighet och arbetsbeskrivning.
- 24.1 Språkönätverkets styrelse samlades till styrelsemöte i Kervo
- 29.1 Möte i Tusby kommunhus med chefen för grundläggande utbildning, chefen för småbarnsfostran, daghemsföreståndaren, Klemetskogs rektor och lärare för nybörjarundervisningen om hur kommunen skall stärka den svenska skolstigen, anställa flera pedagoger till småbarnsfostran och införa språkbadspedagogik/tvåspråkig pedagogik inom småbarnsfostran. Kommunen lovade att alla ansökningsannonser där de söker svensk personal skulle publiceras på svenska
- 31.1 Nya idéer för nybörjarundervisningen - Fortbildningsdag för lärarna inom nybörjarundervisningen. Studiebesök till en Kalliolan koulu i Hollola som arbetar med sammansatta klasser 0 -3, på eftermiddagen höll vi en intensiv diskussion om hur man kunde utveckla nybörjarundervisningen på språköskolorna. 14 personer deltog.
- 1.2 Veronica träffade Tina Nordman nyutnämnd överinspektör på regionförvaltningsverket. Till hennes arbetsuppgifter hör också att ha ett öga på språköskolorna och daghemmen. Veronica presenterade språköskolorna och de utmaningar som de möter. Tina besökte under våren samtliga 16 finska kommuner med svensk grundläggande utbildning, under besöken bekantade hon sig med småbarnsfostran och den grundläggande utbildningen. Veronica deltog vid en del av besöken.
- 5.2 Ordnade pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi en rekryteringsdag för intresserade kommuner. Från språkönätverket deltog Veronica. Hon hade

med sig två flyers, en som lyfter fram alla språköar och en annan som presenterade lediga tjänster.

- 6.2 Seminarium på Utbildningsstyrelsen med temana kring: Forskningsbaserad skolutveckling, ny fortbildning för skolläderskap på alla nivåer i skolvärlden, rapporten Flerspråkighet som resurs, (<http://bit.ly/2AAeH8i>) som sammanställts i avsikt att bredda finländarnas språkkunskaper.
- 8.2 Presidiet möttes i Vendlaskolan i Nurmijärvi, diskuterade verksamheten och arbetade fram upplägget för vårens ansökan till SFV
- 12.2 Veronica deltog i Regionförvaltningsverkets besök till Vendlaskolan, förskolan och daghemmet Äppelgården i Nurmijärvi.
- 13.2 Den lokala arbetsgruppen i Vichtis' möte med bildningsnämndens ordförande bildningschefen fick förhinder att delta.
- 14.2 Möte med ordförande för Björneborgs svenska kulturfond kring deras satsning på den svenska skolstigen i Björneborg.
- 27.2 Besök i Varkaus, träff med lärarna och ordförande för den svenska föreningen i Varkaus. Den svenska skolstigen börjar först iom förskolan, vilket gör det mycket utmanande och få elever till skolan
- 28.2 Möte med den lokala arbetsgruppen bl.a finslipning av programmet för fortbildningsdagen
- 7.3 Veronica deltog i Folktingets seminarium på Musikhuset i Helsingfors om tvåspråkiga skolor och tvåspråkig undervisning
- 12.3 Den utvidgade lokala arbetsgruppen i Vichtis möttes med skolans finskspråkiga t.f rektor och kommunens bildningsdirektör. Det blir allt mer uppenbart att den svenska grundläggande utbildningen och småbarnsfostran bör stärkas på ett flertal punkter.
- 13.3 Veronica deltog i Regionförvaltningsverkets besök till Nummela skola, förskola och daghemmet Aleksandra i Vichtis
- 19.3 Språkönätverkets styrelsemöte i Lahtis
- 20.3. Veronica deltog i Regionförvaltningsverkets besök till Salo, den svenska skola, förskola och daghem, som alla verkar i samma korridor i en finsk skola. Lärarna är intresserade av att delta i Språkönätverkets verksamhet och vara medlemmar i föreningen.
- 21.3 Möte i Tavastehus med rektorerna både för låg- och högstadiet, klasslärare, skoldirektören, föräldraföreningens representanter. Mötet sammanfattade det som hänt under läsåret. Skolan har anställt en behörig klasslärare, finsk med behörighet att undervisa de finska eleverna i svenska och tyska. Högstadiet

var intresserad av att ordna PRAO-platser på svenska. I lågstadiet kommer man under nästa läsår att undervisa engelska via svenska och med svenskt material, åtminstone för eleverna i åk 3. Läroplanen sändes till översättare för kostnadskalkyl. Tjänstemännen och rektorerna sade att de skulle bekanta sig med Lahtis. Tyvärr fick man ändå en känsla av att mycket står och stampar på stället, även om vissa saker gått framåt.

- 26.3 Veronica deltog med regionförvaltningsverket under besöket i Tavastehus. T.f. rektorn för Seminaarikoulu var mycket öppen för de utmaningar de svenska klasserna i den finska skolan har, hon skulle mer än gärna arbeta för att den svenska undervisningen skulle få en lagenlig status. På daghemmet arbetar man målmedvetet för att stärka alla barns svenska och för att språkbads eleverna också kan fortsätta till de svenska klasserna.
- 28.3 Veronica deltog med regionförvaltningsverket under besöket i Kervo. Kervo ser på den svenska skolan som en skola bland de andra och arbetar för att eleverna får den service på svenska som de har rätt till. Svenskbacka skolas finska undervisning A1 (mofi) sköts av en finsk klasslärare. Svenskbackas lärare talar enbart svenska med sina elever och är de svenska språkmodellerna. På daghemmet framkom att språkbadet (som är privat) har stora utmaningar med att få barn till sig. Detta för att de kommunala avgifterna sjunkits så drastiskt medan kommunerna inte kommit emot med servicesedlar för de privata daghemmen. Alltså något som är värt att arbeta för inom språkönätverket.
- 3.4 Veronica och Anna förberedde fortbildningsdagen 12.4, Köpte in bra grejer för dialogläsningen. Hoppas att daghemmen och nybörjarundervisningen utnyttjar materialet de fick.
- 4.4 Längre förhandlingar med Vichtis kommun om rätten till svensk rektor för den svenska skolan. I Vichtis delar Nummela skola och Nummelan koulu på samma rektor och ledningsgrupp. Under läsåret har verksamheten av olika orsaker haltat betänkligt. Enligt lag skall den svenska skolan (likväl som den finska) ha en rektor som har fullständiga kunskaper i skolans undervisningsspråk. T.f. rektorn är effektiv och snabb men har tyvärr inga kunskaper i svenska ej heller i den svenska skolvardagen. De flesta svenska uppgifter faller på den enda svenska klassläraren. En ohållbar situation. Ordförande för bildningsnämnden var inte intresserad av att se till att den svenska skolan skulle ha en behörig rektor utan tyckte att det är en god ide att den svenska och den finska skolan delar på rektorn och ledningsgruppen även i framtiden. En av de svenska lärarna skall under nästa läsår bli bitr rektor och sitta med i ledningsgruppen för de bägge skolorna. Under mötet bekräftades det att det är viktigt att den svenska bitr rektorn enbart har uppgifter som berör den svenska skolan. Vichtis kommer att bygga ut en ny skolenhet i Etelä Nummela, som borde stå klar hösten 2020 till den flyttat både den svenska småbarnsfostran som skolan. Inför flytten bör man arbeta för en svensk föreståndare och en egen svensk rektor.

- 5.4 Veronica deltog med regionförvaltningsverket under besöket i Tusby. Klemetskog har under läsåret haft 2 ½ lärare och klasserna uppdelade i 0 – 2 och 3 – 6. Klasserna 3 – 6 arbetar långt utgående från den nya läroplanen, mycket självständigt arbete, smågruppsarbete och egen utvärdering. Skolan verkade nöjd med arrangemangen. På daghemmet har man 18 platser för de svenska barnen i åldern 1 – 5 år. Dessa platser räcker inte till ens för de barn som har svenska som modersmål. I kommunen fanns 31.12.2017 33 st barn i åldern 0 – 5 år som har svensk som modersmål. Det är dock ett stort antal barn i tvåspråkiga familjer som är registrerade som finskspråkiga. Så vi kunde säkert räkna med att upptill 50 barn som har svenska som hemspråk lätt kunde välja den svenska dagvården ifall den erbjöds för dem. Förutom dessa barn finns det också ett stort antal finska familjer som gärna väljer svensk dagvård och skola för sina barn utifall det finns förutsättningar för det.
- Dagvården visade ett teoretiskt intresse för att utöka den svenska dagvården och skulle samma dag intervjua personer som ansökt om platserna för svensk barntädgårdslärare och barnskötare. Tyvärr fick de ingen behörig barntädgårdslärare så barnskötaren som skött arbetet under tidigare år fortsätter. Den svenska verksamheten kommer inte att utökas under året.
- 10.4. Veronica deltog med regionförvaltningsverket under besöket i Kouvola. Skolan har flyttat in till Kuusankoski centrum till bättre utrymmen och med mera samarbete med den finska skolan. Rektorskapet handhas av en finsk rektor som verkar ta bra hand om den svenska skolan. Daghemmet är fortsättningsvis privat, barnantalet är stabilt. Daghemmet ordnar också en svensk klubb två ggr i veckan för finska barn i närheten. Fem barn deltar i klubbverksamheten, under vårt besök var två barn på plats.
- 12.4 ordnade Språkönätverket fortbildningsdagen "Läsa bör man annars dö man". Drygt 40 pedagoger hade anmält sig till dagen. Programmet och en sammanställd utvärdering av dagen finns bifogad.
- 23.4 Jyväskylä stadsfullmäktige beslöt att grunda en svensk skola för åk 1 – 9 from 1.8.2018. Språkönätverket och dess koordinator har långsiktigt målmedvetet arbetat för att Jyväskyläs svenska klasser skulle bli en egen skola, med eget namn, egen svensk läroplan och på sikt också en egen rektor. Skolan kommer att verka i den nybyggda delen av Kuokkalan koulu, precis i skolenhetens hjärta.
- 26.4 Ordnares Språkönätverkets sportdag för alla elever. Drygt 360 elever samlades i Nurmijärvi. Studerande från Solvalla idrottsinstruktörs linje drog sportaktiviteter för eleverna under hela dagen. Eleverna var uppdelade i samma grupper som under hösten med ca 15 – 20 elever per grupp från 3 – 4 skolor. Konceptet fungerade utmärkt, vädrets makter var på vår sida. Under sportdagen sken solen, men genast då den sista eleven hoppat in i bussen på väg hemåt stod regnet som spö i backen.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Västbo, Nurmijärvi, Tavastehus, Tuusula, Hyvinkö,
Kerbo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

- 14.5 hölls Språkönätverkets årsmöte, där man godkände en mycket reviderad verksamhetsplan och stakade upp verksamheten för följande verksamhetsår.
- 16.5 Träff med den lokala arbetsgruppen i Vichtis under vilken gruppen gick igenom vad som gjorts och vem som skulle arbeta vidare med de frågor som blivit på hälft under detta läsår.
- 23.5 Sammanfattande möte med Tina Nordman från regionförvaltningsverket.
- 24.5 träff med den lokala arbetsgruppen i Tavastehus under vilken gruppen gick igenom vad som gjorts och vem som skulle arbeta vidare med de frågor som blivit på hälft under detta läsår.

Fortbildningar under läsåret

Matka kielten maailmaan

Språköätverket och den lokala gruppen i Kervo hjälpte till med att ordna en fortbildningsdag kring språk och lärande. Seminariedagen (14.11) började med besök på Trollebo daghem och Svenskbacka skola. Under seminariet presenterade professor Åsa Palviainen och barnträdgårdslärare Susan Helldén-Paavola den tvåspråkiga pedagogiken som praktiserats på det svenska daghemmet i Jyväskylä. Rektorerna Taina Tuominen och Ann-Sofi Pitkänen diskuterade utvärdering och bedömning från en holistisk synpunkt. Ann-Sofi Pitkänen presenterade också kort tankar kring genrepedagogik, något som Språköätverkets pedagoger kunde lära sig mycket av. Ca 10 personer från Språköätverket deltog på ett eller annat sätt i fortbildningen.

Skolbiblioteken i Stockholm och Sollentuna

Språköätverket ordnade i slutet av november (27-28.11) en fortbildningsresa kring skolbibliotek och samarbete bibliotek och skola till Stockholm och Sollentuna. Åtta personer från nätverket deltog. I bl.a Sollentuna har kommunen satsat mycket på samarbete mellan skola och bibliotek. Det finns ett fint och fräscht skolbibliotek på skolan som sköts av en av kommunens bibliotekarie. Hon arbetar både i skolbiblioteket men också i kommunens bibliotek. Språköätverket kommer att utnyttja de idéer och den information som kommit oss tillhanda, både genom att utveckla ett strukturerat samarbete mellan kommunens bibliotek och skola och dagvård i Hyvinge. Under vårens fortbildningsdag presenteras samarbetet åt de övriga inom Språköätverket. Vi räknar med att samarbetet blir bestående och utvecklas under åren. För fortbildningen beviljades understöd från Kulturfonden från Sverige och Finland och resebidrag från Svenska kulturfonden.

Nya idéer för nybörjarundervisningen – Fortbildningsdag i Hollola och Lahtis

En fortbildningsdag inom Språköätverket för pedagoger som arbetar med förskola och nybörjarklasser, dagen ordnades i slutet av januari 2018. Språköätverket ville få nya och flera idéer för att utveckla samarbetet och undervisningen i åk 0 – 2. I Hollola arbetar alla förskolor tillsammans med åk 1 – 2 och i Kalliolan koulu arbetar tom årskurserna 0 – 3 tillsammans. Till fortbildningsdagen hörde ett längre skolbesök till Kalliolan koulu och en workshop i Lahtis svenska skola på eftermiddagen. Under fortbildningen deltog 13 personer.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tenolampi, Hyvinge,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Fortbildningsdagen – Läsa bör man annars dör man

Torsdagen den 12 april samlades över 40 st språkpedagoger i Svenska skolan i Hyvinge. Programmet för fortbildningsdagen utgick från språkförståelse och läsförståelse från olika synvinklar och för alla pedagoger, från småbarnsfostran till åk 4. Alla föreläsare hör till Språkönätverket och kom sas in-house. Det var fräscht och modigt att verkligen satsa på det som pedagogerna inom Språkönätverket har att komma med.

Dagen började med en presentation av hur man i Hyvinge utvecklat samarbetet mellan kommunens bibliotek, skola och förskola, och hur man kan arbeta med källkritik redan för yngre elever.

Sedan önskade arrangörerna att varje pedagog skulle presentera bra läsövningsstrategier och läsdiplom och annat som höjer läslusten för varandra i bikupegrupper som delats upp utgående från vilken ålders barn pedagog främst arbetar med. Vi fick också ta del av paus yoga och ta med oss hem idéer på hur yogan också kan tas in i klassen. Efter lunchpausen fortsatte dagen med två föreläsningar. Den ena kring planering och utvärdering som en pedagogisk metod. Den andra föreläsningen handlade om metoden Att skriva sig till läsning och läsglädje. Till slut fick pedagogerna själv arbeta fram pedagogisk material kring böcker som många var bekanta med redan från tidigare. Pedagogerna som arbetar inom småbarnsfostran fick arbeta med Jason och Arga Agnes av Camilla Mickwitz. Pedagogerna i förskola och nybörjarundervisning tog sig an Herr Glad av Malin Kivelä. Lärarna i åk 3 – 4 diskuterade hur man kunde arbeta språkstimulerande med Den fantastiske Alfredo av Malin Klingeberg. Tyvärr var Naondel av Maria Turtschaninoff enligt lärarna inte riktigt lämplig för eleverna i åk 5 – 6 så den gruppen diskuterade allmänt kring läsförståelse och -strategier.

Pedagogerna uppmanades också att bekanta sig med böckerna på förhand samt att titta på det material som Läsambassadören samlat ihop. Hon har samlat ihop ett mycket digert pedagogiskt material för boken Våffelhjärta.

<https://www.lasambassadoren.fi/Site/Data/2112/Files/Va%CC%8Affelhja%CC%88rtat.pdf>.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Vichy, Nurmijärvi, Tusby, Hyvinge,
Kervo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Verksamhet för eleverna under läsåret

På hösten ordnade Språkönätverket en kulturdag för eleverna. I år blev dagen uppdelad i två delar. Skolorna och förskolorna från Nurmijärvi, Tusby, Hyvinge, Vichtis och Kervo träffade i Kervo medan skolorna och förskolorna från Jyväskylä, Tavastehus, Varkaus och Lahtis träffades i Lahtis.

På programmet stod Teater Taimines föreställning Svea och Finn. Eleverna skrev en gemensam hälsning till Finland 100 år. Under jubileumsåret vill man också lyfta fram gamla traditionella lekar som ofta fallit i glömska. Eleverna indelades i grupper på ca 15 -20 elever per grupp från 3 – 4 skolor och så lekte de tre olika lekar i varje grupp. Vädret var på vår sida så alla grupp lekar kunde ske utomhus även om kulturdagen ordnades först sista dagen i oktober.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenoskär, Tenby, Hyvinkö,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

I slutet av april ordnades Språkönätverkets sportdag för alla elever. Drygt 360 elever och förskoleelever samlades vid Vendlaskolan i Nurmijärvi. Studerande från Solvalla idrottsinstruktörs linje drog sportaktiviteter för eleverna under hela dagen. Eleverna var uppdelade i samma grupper som under hösten med ca 15 – 20 elever per grupp från 3 – 4 skolor. Konceptet fungerade utmärkt, vädrets makter var på vår sida. Under sportdagen sken solen, men genast då den sista eleven hoppat in i bussen på väg hemåt stod regnet som spö i backen.

Styrelsens verksamhet och sammansättning

Föreningens årsmöte 7 juni valde Karin Ihalainen till ordförande för verksamhetsåret. Följande ledamöter invaldes i styrelsen för perioden 2017:

Nina Kuitula, Vendlaskolan, Nurmijärvi
Jerker Sandström, Svenska skolan i Hyvinge,
Daniela Spring, Folkhälsans dh, Kervo
Taina Tuominen, Svenskbacka skolan, Kervo
Anna Moberg-Jokinen, Folkhälsans daghem i Hyvinge
Gun-Britt Lindberg-Juutilainen, Kuokkalan koulu, Jyväskylä
Jyrki Kaarila, Klemetskog skola, Tusby
Susanne Wiklund-Hämäläinen, Seminaarikoulu, Tavastehus

Ersättare:

Ann-Sofie Sivelä, Kuokkalan koulu, Jyväskylä
Bettina Hiltunen, Klemetskog skola, Tusby
Mikaela Kokko, Nummela skola, Vichtis
Miia Pitkänen, Seminaarikoulu, Tavastehus

På styrelsens möte valdes till viceordförande Nina Kuitula, till sekreterare och kassör Veronica Hertzberg.

Föreningen har anställt PM Veronica Hertzberg till koordinator (70%) under tiden 1.8.2017 – 31.5.2018.

Föreningens årsmöte 14 maj 2018 valde Karin Ihalainen till ordförande för verksamhetsåret 2018. Följande ledamöter invaldes i styrelsen för år 2018:

Nina Kuitula, Vendlaskolan, Nurmijärvi
Jerker Sandström, Svenska skolan i Hyvinge,
Daniela Spring, Folkhälsans dh, Kervo
Taina Tuominen, Svenskbacka skolan, Kervo
Anna Moberg-Jokinen, Folkhälsans daghem i Hyvinge
Jyrki Kaarila, Klemetskog skola, Tusby
Susanne Wiklund-Hämäläinen, Seminaarikoulu, Tavastehus
Ann-Sofie Sivelä, Kuokkalan koulu, Jyväskylä

Ersättare:

Bettina Hiltunen, Klemetskog skola, Tusby
Mikaela Kokko, Nummela skola, Vichtis

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska språken
Västra, Närke, Östergötland, Tavastehus, Öst-
Karelen, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Miia Pitkänen, Seminaarikoulu, Tavastehus
Gun-Britt Lindberg-Juutilainen, Kuokkalan koulu, Jyväskylä
Tarja Mäkinen, Folkhälsans daghem i Lahtis

På styrelsens konstituerande möte 14.5 valdes Nina Kuitula viceordförande. Ann-Sofie Sivelä till sekreterare och till kassör valdes Susanne Wiklund-Hämäläinen från 1 juni 2018, fram till det verkar koordinatör Veronica Hertzberg som sekreterare och kassör.

Styrelsens verksamhet

Under läsåret 2017 – 2018 sammanträdde styrelsen sex gånger, 7.6, 17.8, 15.11, 24.1, 19.3 och 14.5. Styrelsen behandlade föreningens löpande ärenden samt arbetade för att fullfölja projekten och föreningens verksamhetsplan. Protokollen finns bifogade som bilagor.

Medlemmar

I maj 2018 hade avdelningen 45 medlemmar.

Verksamhetsgranskare

Som föreningens ordinarie verksamhetsgranskare fungerade Gerd-Marie Backlund, både för år 2017 och 2018.

Ekonomi

Föreningen fick under 2017 bidrag från Nätverket Vi10 1243,54 euro, Svenska folkskolans vänner 60 000 euro, två bidrag från Svenska kulturfonden på 8000 euro för elevverksamhet och 1350 euro som resestipendium. Kulturfonden för Sverige och Finland har bidragit med ett resestipendium på 775 euro samt stått för logi i under vistelsen i Stockholm 27–28.2017. Av Svenska Folkskolans Vänner överfördes 32 000 euro till år 2018, av Svenska kulturfondens bidrag 3000 euro. Resestipendierna från Kulturfonden för Sverige och Finland och Svenska kulturfonden betalades in på föreningens konto först år 2018. Banksaldot i slutet av år 2017 var 40 438 €.

Verksamheten under våren 2018 fortsatte på samma sätt som under hösten 2017. Koordinatörn arbetade 70 %, ordnade fortbildningsdagar, sportdag för alla skolor, fördjupade samarbetet med regionförvaltningsverket och Koordinatörn samarbetade med de lokala arbetsgrupperna i kommunerna.

Svenska kulturfonden beviljade 8000 euro för verksamheten 2018, medan Svenska folkskolans vänner inte beviljade något understöd våren 2018.

Verksamheten from 1.6.2018 kommer att fokusera på elevsamarbete. Koordinatorns arbete slutar 31.5.2018.

Helsingfors den 31 maj 2018

Språkönätverket r.f.

Veronica Hertzberg
Veronica Hertzberg
koordinator

Yrkan på nedsättning av undervisningsskyldigheten för skolföreståndarna/rektorerna i de svenska kommunala skolorna på de små språköarna

Så här långt överensstämmer språkörektorns arbetsuppgifter med skolföreståndarens. Långa arbetsdagar, låg lön och ingen möjlighet att ta ut övertid. Ett ytterst dåligt avtal.

När det gäller språkörektorernas arbetsuppgifter så tillkommer dessutom en mängd uppgifter som beror på språköskolans unika situation som enda svenskspråkiga skola i en enspråkigt finsk region. Här nedan har vi samlat exempel på sådana arbetsuppgifter.

1. Språkörektorn sköter många av de uppgifter som den svenskspråkiga undervisningsförvaltningen har i tvåspråkiga kommuner.

I Kommunallagen 30 § 3 mom. stadgas:

I en tvåspråkig kommun ska för undervisningsförvaltningen tillsättas ett organ för vardera språkgruppen eller ett gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen. Ledamöterna i organen eller sektionerna ska väljas bland personer som hör till respektive språkgrupp.

På språköarna finns ingen svenskspråkig undervisningsförvaltning. Det innebär att språkörektorn i många fall sköter dessa uppgifter. Det handlar om att övervaka de svenskspråkiga elevernas/familjernas rättigheter och kommunens skyldigheter, att komma med förslag och idéer om utveckling av den svenska skolstigen, att anpassa stadens förslag på förändring, användning av metoder osv så att de passar för den svenska språköskolan.

Språkörektorn ansvarar självständigt för utvecklingen av den svenska utbildningen. För att åstadkomma utveckling krävs ofta resurser som språkörektorn själv anholder och rapporterar om.

2. Språkörektorn koordinerar samarbetet för hela den svenska skolstigen på språkön

Den svenska skolstigen påbörjas vanligtvis på ett privat eller kommunalt svenskt/tvåspråkigt daghem, fortsätter till den kommunala svenska lågstadieskolan åk 1 – 6 och avslutas i en kommunal svensk högstadieskola åk 7 – 9, oftast i en annan kommun. På vissa språköar är den svenska högstadieundervisningen förlagd till en finsk högstadieskola.

Rektorn ansvarar för samarbetet med såväl daghemmet som högstadiet.

3. Språkörektorn marknadsför/informerar om den regionala svenska skolstigen
Språköskolorna fungerar ofta som regionala närskolor för svenska elever vilket innebär att språköskolans rektor samarbetar med flera kommuner. Då den svenska verksamheten är marginell i förhållande till den finska är det rektorn för den svenska skolan som månar om att alla svenska familjer i regionen hittar

verksamheten. Det gäller att ta alla tillfällen i akt att föra fram det svenska alternativet.

4. Språkörektorn jobbar aktivt för att elevantalet ska växa så att skolan får fler lärartjänster. Flera tjänster leder till stabilitet och högre kvalitet på undervisningen.

Då flera av klasslärartjänsterna tillsätts interimistiskt faller ansvaret på skolutveckling i allt för hög grad på rektorn. Omsättningen språköarnas personal är relativt hög. Det finns gott om icke behörig personal.

5. Språkörektorerna måste arbeta hårt för att rekrytera svenskspråkig behörig personal till sina enheter.

Icke behörig personal och/eller ovana timlärare kräver mycket coaching av rektorn för att kunna sköta undervisningen i enlighet med läroplanen.

6. Språkörektorn sköter det svenska läroplansarbetet i den egna kommunen.

Hen ser också till att allt som har att göra t ex med utvärdering finns på svenska. Ofta är det rektorn som själv översätter kommunens blanketter och enkäter till svenska.

Rektorn ser till att skolan får tillräckligt mycket svenska impulser när det gäller såväl språk som kultur.

7. Språkörektorn måste upprätthålla svenskspråkiga professionella nätverk där personalen får kollegialt stöd och aktivt se till personalen deltar i ändamålsenlig fortbildning.

8. Språkörektorn ansvarar för elevvården som för det allra mesta är finskspråkig på språkön. Det innebär att rektorn i hög grad ansvarar för att eleverna får det stöd de behöver, t ex kontaktar svenskspråkig expertis på annan ort. Det är inte ovanligt att det är rektorn som själv sköter specialläraruppgiften.

Med detta som grund yrkar vi FSL:s medlemmar på att FSL arbetar vidare för en nedsättning av undervisningsskyldigheten med minst 5 vt för skolföreståndarna/rektorerna i de svenska skolorna på de små språköarna.

Lahtis den 21.3.2018

Karin Ihalainen
Anita Kantoluoto
Maija Ahonen
Markus Salokangas
Peter Sundholm

Tusby den 22.3.2018

Jyrki Kaarila
Bettina Hiltunen

Kervo den 23.3.2018

Taina Tuominen
Jaana Karjalainen

Hyvinkö den 23.3.2018

Jerker Sandström
Eveliina
Emelie Åström

Vichtis den 23.3.2018

Mikaela Kokko

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Vichtis, Nurmijärvi, Tavastehus, Tusby, Hyvinge,
Kervo, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

På resa mellan de svenska språköarna

En av de möjligheter jag fått som överinspektör är att knyta kontakt med daghem och skolor på våra svenska språköar. Efter ett intensivt e-postande och doodlande lyckades jag bygga upp en resplan och nu har jag besökt samtliga språköar. Jag har på köpet blivit duktig på att ta mig fram med kollektivtrafik, vilket inte varit min starka sida.

Visste du att det finns 16 svenska språköar i Finland? En språkö är en ort med betydande svensk minoritet i en helt finsk kommun. Våra språköar är: Tammerfors, Björneborg, Uleåborg, Kotka, S:t Karins, Tusby, Salo, Vichtis, Nurmijärvi, Kervo Hyvinge, Lahti, Kouvola, Jyväskylä, Tavastehus och Varkaus. Antalet svenskspråkiga i dessa kommuner varierar mellan 0,2 – 4 % av befolkningen och flest svenskspråkiga finns det i S:t Karins.

Under min resa har jag besökt de svenska daghem, förskolor, grundskolor och gymnasier som finns i kommunerna. Jag har pratat med rektorer, daghemsföreståndare och pedagoger och fått vandra runt i deras utrymmen. Jag har fått höra om de svenska lärstigar de olika orterna har byggt upp – om allt som fungerar bra och vad som ännu borde utvecklas. Det kommer knappast som en överraskning att lärstigar är lika men ändå så olika eller att samma utmaningar i olika utsträckning finns på alla språköar.

Barnen inleder sin lärtig då de börjar inom den småbarnspedagogiska verksamheten och skolspråket blir oftast det samma som det språk som talas inom småbarnspedagogiken. Därför är det extra viktigt att daghemmen kan ta emot alla barn som är intresserade och att verksamheten är fungerande och lockar familjerna.

Daghemmen och skolorna har en central roll för barnens lärande och utveckling. På språköarna är det dessutom oftast den enda plats utanför hemmet där barnen kan höra och använda svenska. Det erbjuds sällan hobbyverksamhet på svenska utanför skolan. På de flesta språköar spelar daghem och skolor också en central roll för det svenska i kommunen och i samarbete med föreningar erbjuds verksamhet på svenska för dem som är intresserade.

Vilka är utmaningarna? Mer regel än undantag är brister i tillgång till stödtjänster på svenska för såväl elever som pedagoger (speciallärare, skolkurator, skolpsykolog, skolhälsovårdare), avsaknad av svenskspråkiga styrdokument ss. planen för småbarnspedagogik och läroplaner, pedagogisk dokumentation sker på finskspråkiga blanketter, tillgången till svenskspråkiga vikarier är nästa lika med noll, svårt att rekrytera behörig personal och tjänsteinnehavare och politiker som har liten eller ingen förståelse för vad arbetet med ett minoritetsspråk innebär. Fondernas ekonomiska stöd är A och O för utvecklandet av verksamheten.

Det som värmt mig mycket har varit det engagemang och det positiva klimat jag mött överallt. Jag har träffat flera eldsjälar som verkligen engagerat sig för att det ska finnas svenska daghem och skolor på dessa orter. Männe kommunens beslutsfattare och vårdnadshavare verkligen inser hur betydelsefull deras insats har varit och är? Tillsammans har personalen gett barnen en trygg och mångsidig lärtig som möjliggjort goda resultat i studentskrivningar och fortsatta studieplatser i universitet, yrkeshögskolor och yrkesinstitut.

Det går inte att skriva om språköarna utan att nämna en eldsjäl som jobbar för de svenska språköarna nämligen Veronica Hertzberg, Tillsammans med tio av språköarna bildades *Nätverket Vi10* och Veronica anställdes som koordinator. Verksamheten finansierades med Kunnig-statsunderstöd, men staten beviljar inte längre Kunnig-medel. Hösten 2017 grundades *Språkönätverk r.f.* och verksamheten finansieras med det understöd som beviljats av SFV. Till föreningen hör nio språköar. Föreningens syfte är att understöda och utveckla den svenska skolestigen på enspråkigt finska orter genom att stödja pedagogerna via samarbetsnätverket, fortbildning och information, skapa tillfällen för svenska barn och elever på språköarna att möta svenska språket och kulturen i olika omständigheter och genom att skapa och upprätthålla en dialog med utbildningsansvariga inom svensk småbarnspedagogik och grundläggande utbildning. Veronicas stöd för personalen på språköarna är mycket viktig och jag hoppas föreningen får kontinuerligt ekonomiskt understöd så verksamheten kan fortsätta!

Varma hälsningar till er alla jag mött på min resa och tack för att ni tog emot mig! Vi hörs!

Tina Nordman

överinspektör för bildningsväsendet

<https://aluehallintovirasto.blog/2018/04/25/pa-resa-mellan-de-svenska-sprakoarna/>

Årsplan för samarbetet mellan Hyvinges stadsbibliotek, Folkhälsans daghem och förskola samt Svenska skolan i Hyvinge

Vårterminen 2018 –

Läshunden besöker förskolan 3 – 4 ggr under terminen

- tisdagmorgon med start **6 februari** en ggr/mån kl 9 – 10,
Biblioteket tar emot förskolan i februari, presenterar biblioteket och verksamheten
Under föräldramötet, **7 mars** presenterar bibliotekarien Milla samarbetet mellan
bibliotek, skola och daghem
Biblioteket ordnar Svensk biokväll under våren (19-23 **mars** v 12), öppet för
allmänheten vi försöker locka med föräldrar och barn. Eleverna får rösta fram
vilken film de vill se

Fortbildning för lärarkåren i **april**

En föreläsning om Medieföstran i **april** för åk 3 – 6

Vårfest på biblioteket sista veckan i **maj**, för hela skolan, programmet utkristalliseras under våren

- Under våren finns det ett samarbete som närmare berör åk 0 och 3 – 6, samt föräldrar och pedagoger. Under höstterminen ligger fokuset mer på åk 1 – 2.

Höstterminen 2018 -

Besök på bibliotek. Alla elever i åk 1 – 2 besöker och bekantar sig med biblioteket och får ett eget bibliotekskort, i augusti

LasseMaja inspirationslådo. Biblioteket har byggt upp LasseMAja inspirationslådor som man kan arbeta vidare med på biblioteket eller så kan de lånas till skolan. Under höstterminen för åk 0 – 4

- Lasse Maja –låda/lådor på svenska och på finska
- Läselust— bokprat i lådaform :)
- Material för olika sinnen
- Olika uppgifter för Lasse—Maja

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska öarna
Väddö, Narsjöö, Torsstena, Torsby, Hyvinge,
Korva, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

Skolan jobbar med ämnesövergripande arbete. Under september-oktober är Europa i fokus. Biblioteket sammanställer bokpaket som passar in i temat. I paketet ingår både fack- och skönlitteratur. För åk 1 – 6.

Svenska veckan, Skolan utställning om Europa i v 45, i november

Kura skymning – Nordiska bokveckan hålls i november, öppen filmkväll på biblioteket

Skollördag 24.11 Pyssla med gamla böcker under skollördagen, bokigeltkott, dikter, fortsatta sagor i par tex tillsammans med föräldrar, åk 1 -6

Skola och daghem gör upp en önskelista på böcker de gärna vill se på biblioteket, när skall beställningen senast in.

Listan på vilka böcker som finns om Klassuppsättning eller i flera (4 ex -) och filmlista sänder Milla så fort som möjligt till skolan och daghem

- Under höstterminen involveras alla klasser inkl föräldrar och pedagoger, med lite mer tyngdpunkt på de äldre eleverna.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tuusula, Hyvinkö,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus
<https://peda.net/sprakonatverket>

Svensk sammanhållen grundskola grundas i Jyväskylä

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Ruotsinkielisen yhtenäiskoulun perustaminen

D/684/00.01.00.04/2018

Aikaisemmat Sivistyslautakunta 28.3.2018/27

käsittelyt Kaupunginhallitus 16.4.2018/64

Asian valmistelija Pia Bärlund, puh. 014 266 4889

Taustaa

Jyväskylässä on järjestetty ruotsinkielistä perusopetusta vuodesta 2003.

Opetusta annetaan Kuokkalan yhtenäiskoulussa vuosiluokilla 1-9.

Sivistyslautakunta on 30.3.2016 kokouksessaan hyväksynyt Ruotsinkielisen opinpolun kehittämissuunnitelman vuosille 2016-2020 Jyväskylässä. Päätöksen mukaan ruotsinkielinen varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus järjestetään kunnallisena palveluna Kuokkalan alueella. Diaari/395/12.00.01/2016.

http://julkinen.jkl.fi:8082/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?+bid=1873

Nykytila

Kuokkalan yhtenäiskoulussa ruotsinkielisessä opetuksessa oppilaat opiskelevat oppimäärää ruotsi äidinkielenä ja kirjallisuus sekä suomea A1-kielenä (modermålsinriktad finska) ja A2-kielenä englantia. Muilta osin oppimäärät ovat samat kuin suomenkielistä perusopetusta opiskelevilla B1-kieltä lukuun ottamatta. Oppilaat osallistuvat myös suomenkielisen perusopetuksen tunneille. Opetussuunnitelman mukaan tämä vastaa laajamittaista kielirikasteista opetusta, kuten Kortepohjan koulussa annettu englanninkielinen perusopetus.

Perusopetuksen opetussuunnitelman paikalliset osuudet on otettu

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/jyvaskyla/luku10/10-1/10-1-1/jporo>
käyttöön 1.8.2016.

Keväällä 2017 lakisääteisen lukuvuosiarvioinnin yhteydessä nousi esiin teknisen oppilasjärjestelmäongelman (Primus) kautta tieto, että Jyväskylän kaupungilla ei ole oikeutta myöntää ruotsinkielisen opetuksen oppilaille lukuvuositolidistusta, jossa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääräksi kirjoitetaan ruotsin kieli, jota oppilaat ovat todellisuudessa opiskelleet. Tämä on mahdollista ainoastaan ruotsinkielisissä kouluissa. Lukuvuositolidistuksen kirjoittamisessa on käytettävä Opetushallituksen hyväksymä pohjaa.

Edelleen opetussuunnitelman paikallisen osuuden hyväksymisen jälkeen on opetushallituksen kanssa käydyissä keskusteluissa noussut esiin tieto, jonka mukaan Jyväskylän kaupunki ei voi järjestää ruotsinkielistä opetusta kuten sitä on järjestetty vuodesta 2003. Syynä on, että uusi opetussuunnitelma ei tunne nk. laajamittaista ruotsinkielistä kielirikasteista perusopetusta, vaan ruotsinkielellä voidaan ainoastaan antaa kielikylpyopetusta oppilaille, joiden äidinkieli ei ole ruotsi. Kummassakaan tapauksessa oppilas ei voi opiskella ruotsin kieli ja

kirjallisuus –oppimäärän mukaan sekä opiskella A1-kielenä äidinkielenomaista suomen kieltä ja kirjallisuutta. Edellisten lisäksi Opetushallitus ei ole listannut www-sivullaan myöskään Jyväskylää ruotsinkielistä perusopetusta antavaksi opetuksenjärjestäjäksi.

Ratkaisu

Perusteet ruotsinkielisen esiopetuksen ja perusopetuksen järjestämiseen tulevat perusopetuslaista (628/1998 4 § ja 10 §). Kunta, jossa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita, on velvollinen järjestämään perusopetuksen ja esiopetuksen erikseen kumpaakin kieliryhmää varten. (23.12.1999/1288). Koulun opetuskieli ja muualla kuin koulussa järjestettävässä opetuksessa käytettävä kieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla oppilaan omalla kielellä, jos se ei vaaranna oppilaan mahdollisuuksia seurata opetusta. (23.12.1999/1288). Perusopetuslain mukaan kunnalla on mahdollisuus myös hankkia palveluita muilta opetuksen järjestäjiltä (yksityiskoulut, valtionkoulut). Kielilaki edellyttää perustuslaillisen oikeuden kautta, että ruotsinkielistä opetusta on järjestettävä tasa-arvoisesti asuinpaikasta riippumatta. Jotta Kuokkalan yhtenäiskoulussa ruotsinkielellä perusopetusta suorittavat, ruotsia äidinkielenään puhuvat oppilaat voisivat jatkossa opiskella ruotsin kieli ja kirjallisuus –oppimäärää sekä suomea A1-oppimääränä, tulee opetusta antaa ruotsinkielisessä peruskoulussa. Tämän koulun opetussuunnitelman on oltava ruotsinkielinen (PoL§15). Ruotsinkielisessä koulussa on opetussuunnitelman mukaan mahdollista antaa laajamittaista suomenkielistä kielirikasteista opetusta, kuten jo nykyään Kuokkalan yhtenäiskoulussa annetaan. Ruotsinkielisen koulun rehtorina voi toimia sama rehtori kuin suomenkielisessä koulussa, jos hänellä on molemmissa kielissä erinomaiset kielitaidot ja hän on suorittanut virallisen kielikokeen. Suomenkielisessä koulussa, mikä Kuokkalan yhtenäiskoulu on, noudatetaan suomenkielistä perusopetuksen opetussuunnitelmaa, ei oppilas voi opiskella ruotsia äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä.

Toimivalta asiassa

Sivistyslautakunnan tehtäväalueen toimintasäännön 4§(2017) mukaan lautakunta päättää perusopetuksenkieliohjelmasta ja erikoisluokista, kaupunkikohtaisesta painotetusta opetuksesta ja erityiskoulujen erityistehtävistä. Jyväskylän kaupungin hallintosäännön 2. luvun §8 (3/2018), mukaan kaupunginvaltuusto päättää palveluverkoista ja palveluverkkomääritelmä mukaisten toimipisteiden perustamisesta ja lakkauttamisesta.

Oheisliitteet:

- Jyväskylän kaupunki. 2016a. Sivistyslautakunnan esityslista 3/16, §28. Ruotsinkielisen opinpolun kehittämissuunnitelma. Diaari/395/12.00.01/2016. http://julkinen.jkl.fi:8082/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/epj_asil_tweb.htm?+bid=1873
- Jyväskylän kaupunki. 2016b. Sivistyslautakunnan pöytäkirja 3/16, §28. Ruotsinkielisen opinpolun kehittämissuunnitelma. http://julkinen.jkl.fi:8082/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tuusula, Hyvinkö,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

+bid=1873

- Opetushallitus. Perusopetusta ruotsiksi suomenkielisissä kunnissa.

http://www.opetushallitus.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/ruotsinkielinen_perusopetus_suomenkielisissa_kunnissa

Toimialajohtaja Leisimon ehdotus

Sivistyslautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hallinnollisena ja teknisenä ratkaisuna perustetaan Kuokkalan yhtenäiskoulun yhteyteen 1.8.2018 alkaen ruotsinkielinen yhtenäiskoulu, jonka nimeksi tulee Kuokkala Grundskolan.

Keskustelun aikana toimialajohtaja muutti päätösehdotuksensa seuraavaksi:

Sivistyslautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hallinnollisena ja teknisenä ratkaisuna perustetaan Kuokkalan yhtenäiskoulun yhteyteen 1.8.2018 alkaen ruotsinkielinen yhtenäiskoulu, jonka nimestä päätetään kevään 2018 aikana. Päätös Hyväksyttiin muutettu päätösehdotus.

http://julkinen.jkl.fi:8082/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?+bid=6402

Matkalla kielten maailmassa –seminaari

Matkalla kielten maailmassa –seminaari

Ruotsinkielisen esi- ja perusopetuksen sekä kielirikasteisen opetuksen kehittäminen Keravalla - hanke järjestää Matkalla kielten maailmassa -seminaarin. Seminaarin tavoitteena on tutustua oppimiseen kielen kautta, herättää mielenkiintoa kielten opetuksen kehittämiseen, antaa virikkeitä kielirikasteiseen opetukseen sekä verkostoitua muiden aiheesta kiinnostuneiden opettajien kanssa.

Aika: Tiistai 14.11.2017 klo 9.00 – 16.00

Seminaarin aamupäivä on varattu tutustumisvierailuja varten. Vierailukohteet ovat:

- **Trollebo daghem och förskola**, ruotsinkielinen päiväkoti ja esiopetus Kannistonkatu 5
- **Svenskbacka skola**, ruotsinkielinen perusopetus Kannistonkatu 5
- **Spielhaus, Deutschsprachiger Kindergarten**, saksankielinen päiväkoti ja esiopetus, Nyrikinkuja 10

Vierailuille ilmoittaudutaan etukäteen ilmoittautumislinkin kautta.

Seminaarin iltapäiväosuus järjestetään klo 12.30 - 16.00 Keravan lukion ja aikuislukion 1.kerroksen auditoriossa, osoitteessa Keskikatu 5.

OHJELMA

9.00 – 11.00 Matkalla kielten maailmassa

Avoimet ovet / Besök på:

- Trollebo daghem och förskola, ruotsinkielinen päiväkoti ja esiopetus, osoite: Kannistonkatu 5
- Svenskbacka skola, ruotsinkielinen alakoulun perusopetus, osoite: Kannistonkatu 5
- Spielhaus, Deutschsprachiger Kindergarten, saksankielinen päiväkoti ja esiopetus, osoite: Nyrikinkuja 10, 04200 Kerava

11.00 – 12.00 Lounas (omakustanteinen)

Lounaspaikkoja Keravalla: <https://www.lounaat.info/kerava>

12.00 – 12.30 Kohti kielirikasteista opetusta

Terhi Nissinen, Keravan perusopetusjohtaja

Video: Turo ja oppimisen haaveet

12.30 – 13.30 Suomeksi ja ruotsiksi – Kaksikielistä pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa, käytännössä ja teoriassa

lastentarhanopettaja Susan Helldén-Paavola ja professori Åsa Palviainen Jyväskylän

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolavägen, Tenoby, Hyvinkö,
Kerava, Lahti, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

yliopisto

13.30 – 14.00 von Finnisch bis Deutsch - Miten kielirikasteinen opetus näkyy ja voimistuu saksankielisessä luokassa

Anna-Maria Fischer, luokanopettaja Deutsche Schule, Helsinki

14.00- 14.30 Toiminnallinen kielenopetus suomenkielisessä perusopetuksessa

Heidi Yliheltjo, aineenopettaja Keravanjoen koulu

14.30 – 15.00 kahvitauko / kaffepaus

15.00-16.00 Kokonaisvaltaisen opetuksen suunnittelu, tavoitteiden asettelu ja arviointi

Rehtori Taina Tuominen, Svensksbacka skola Kerava ja rehtori Ann-Sofi Pitkänen,
Leppätien koulu Sipoo

Kielikylpyoppilaat maailmalla

tulkki Anna Heikkilä, Eduskunta ja akutvårdare Aku-Matti Korhonen,

Studiebesök till Stockholm 27 – 28.11.2017

för att bekanta oss med skolbiblioteken och Stockholms biblioteksverksamhet för barn

Program:

27.11

9.05 Norwegian terminal 2, Helsingfors – Vanda flygfält, sänder biljetterna på nytt

9.20 – 10 taxi taxijakt.se från flygfältet till Mediateket, (om möjligt slänger vi av bagaget på Freys hotell)

10 – 12 Mediateket, Trekantsvägen 3

diskussion och dialog med Maria Ronnäs med kolleger på Mediateket, hur bygga upp ett skolbibliotek i en liten skola.

12.30 – 13.30 Lunch

14 – 15.30 Besök på skolverket Anette Holmqvist, utbildningsråd Fleminggatan 14

16.00 Incheckning på Freys Hotell, Bryggargatan 12

18.00 Middag på egen bekostnad

28.11

8.20 start till Alby skola

9.00 – 11.00 besök på ett skolbibliotek, Lilla Alby skola och Signalfabriken i Sundbyberg, Mia Björkman

11.30 – 12.15 Lunch

12.30 – 14.00 besök på Tiotretton, Kulturhuset

14.35 Arlanda express till flygfältet

14.55 på Arlanda terminal 5

16.30 Flyg till Helsingfors

Det är ett ganska tajt program och vi får troligen ha våra resväskor med oss största delen av tiden, så res med lätt bagage.

Utgående från de idéer lärarna och bibliotekarierna får ta del av kommer vi att arbeta vidare med att utveckla eller bygga upp ett samarbete mellan kommunens, landskapsbibliotek och de små svenska skolorna. I Finland har lagen om allmänna bibliotek (2016/1492) har förnyats per 1.1.2017 och i den nya lagen poängteras både att de kommunala biblioteken skall ska också lokala språkgruppers behov beaktas vid ordnandet av verksamheten. <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2016/20161492> Enligt lagen ska landskapsbiblioteksverksamheten ses över.

Förhandsuppgifter:

Kolla in webbsidorna, förbered er med frågor som är relevanta för att utveckla skolbiblioteken eller samarbetet bibliotek och skola i din kommun. Stockholm är förstås stort och har helt andra resurser, men nånting kan vi säkert få fram

Här är utgångspunkten: <http://www.kb.se/aktuellt/nyheter/2017/Ny-rapport-Skolbiblioteken-ar-viktiga-for-elevens-kunskaper-och-resultat/>

Måndag

Kl 10 – 12 Mediateket: Mediateket är en pedagogisk tillgång för Stockholms kommunala skolor och förskolor. Vi erbjuder kompetensutveckling och stöd inom lärande med digitala verktyg, film och ljud, litteratur, medie- och informationskunnighet (MIK) samt ämnesutvecklingsfrågor.

Inom mediateket finns Skolbiblioteksutvecklingen: <http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Utbildningsforvaltningen/Mediateket/Bocker--Skolbibliotek/>

Skolbiblioteket är en central plats för språkutveckling och medie- och informationskunnighet. Våra skolbibliotekskonsulenter ger råd om uppbyggnad och utveckling av skolans biblioteksverksamhet. Vi ger också support till användare av bibliotekssystemet.

Vi träffar Maria Ronnås som är skolbibliotekskonsulent

14 -15.30 Skolverket

Inom skolverket och skolbiblioteket arbetar de mycket med lässtimulans och källkritik

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/skolbibliotek>

Bla. Kolla källan är ett stöd för skolors och förskolors arbete med källkritik, upphovsrätt och säkerhet på nätet.

Anette Holmqvist, utbildningsråd

Tisdag

9 – 11 Alby skola och Signalfabriken

”Folkbiblioteket driver sedan länge skolbiblioteksverksamheten på de kommunala skolorna Sundbyberg, skolbibliotekarierna är anställda av biblioteket. Vi har endagsbemanning på fem skolbibliotek på skolor i varierande storlek (från 180-390 elever). Vi har en skola som har fyra dagars bemanning (ca 670 elever), skolbiblioteket nyttjas även av en grundsärskola som har drygt 25 elever. Slutligen har vi en skola som bemannas alla vardagar (ca 1 000 elever). Vi har alltså inte något integrerat folk- och skolbibliotek men flera skolor har tidigare haft sin skolbiblioteksverksamhet på folkbiblioteket. Jag hade Lilla Alby skolas skolbiblioteksverksamhet på folkbiblioteket i över 6 år, sedan

byggdes skolan ut och fick då ett mycket funktionellt skolbibliotek. Jag hoppas att vår modell är intressant för dem, vi ser många fördelar med att skolbiblioteken drivs av biblioteket.”

Här är ett par länkar till Sundbyberg och Albys skolas hemsida som Mie Björkman bad oss besöka: - - Information om skolbiblioteksservicen:

<https://bibliotek.sundbyberg.se/skolbiblioteksservice?culture=sv>

Presentationssida med länkar till bibliotekskatalogerna: <https://bibliotek.sundbyberg.se/skolbibliotek-1?refid=RBhW&culture=sv>

Titta också på den **lässtrategi** som vi tog fram på uppdrag av Sundbybergs stad, klicka på länken långt ned på sidan.

Titta gärna på länkarna och sprid den **förbered er med frågor och funderingar** så ska jag göra mitt bästa för att besvara dem. Självklart är ni välkomna att höra av er med frågor även efter besöket. Jag tänker att det också är intressant för er att höra vad den skolbiblioteksutredning vi är mitt uppe i leder till så småningom.

12.30 – 14 Tio tretton, Kulturhuset träff på Plattan

TioTretton är en oas full med böcker för ungdomar mellan 10 och 13 år, vuxna äga ej tillträde

<http://kulturhusetstadsteatern.se/Bibliotek/TioTretton/Om-TioTretton/>

Amanda Stenberg

Bakgrund och målet för fortbildningen

Med besöket hoppas vi att de i Stockholm får en inblick i hur samarbetet mellan skola och bibliotek fungerar i Finland och hur landskapsbiblioteken tänkt ta sig an det regionala utvecklingsuppdraget, samt att ni får en inblick i hur man i de finska kommunerna arbetar för att en språklig minoritet skall få en fullvärdig utbildning på sitt språk.

Vi önskar också att de pedagoger och bibliotekarier som besöker Stockholm får en djupare kunskap i hur skolbiblioteken fungerar i Sverige och hur skola och bibliotek samarbetar. Vi hoppas också att den professionella dialogen ger idéer för att utveckla verksamheten i sin kommun.

Vår målsättning med besöket är att sätta grunden för att utveckla samarbetet mellan de svenska skolorna och de kommunala och regionala biblioteken. Ett samarbete som kan öppna upp för nya lösningar och som understöder skolans möjligheter att få litteratur på svenska.

Svenska skolan i Hyvinge, Hyvinge stadsbibliotek och Folkhälsans daghem i Hyvinge kommer inom föreningen, projektet, att utarbeta ett förslag om kontinuerligt samarbete mellan småbarnsfostran, skola och bibliotek. Strukturen presenteras på den gemensamma fortbildningsdagen 12.4.2018.

Nya idéer för nybörjarundervisningen

- fortbildningsdag inom Språkönätverket

Plats: Kalliolan koulu, Hollola

Adress: Rajaharjuntie 23, Hollola. Tolpattomille paikoille voi vapaasti parkkeerata auton

Tidpunkt: onsdagen den 31 januari 2018 kl 9 – 14.30

För: pedagogerna inom Språkönätverket

Anmälning: senast fredagen den 19 januari 2018 till veronica.hertzberg@outlook.com

Språkönätverket vill få nya och flera idéer för att utveckla samarbetet och undervisningen i åk 0 – 2. I Hollola är arbetar alla förskolor tillsammans med åk 1 – 2 och i Kalliolan koulu arbetar tom årskurserna 0 – 3 tillsammans.

Program:

8.19 Tåg från Helsingfors till Lahtis, från Dickursby 8.35

9.07 Anländer till Lahtis järnvägsstation

9.20 Vi anländer till Kalliolan koulu och tas emot av skolans rektor Aarne Ylipiha och daghemsföreståndare Anna Laxell. De presenterar skolan och förskoleundervisningen

9.45 – 11.15 toimintakulttuuriin tutustumista / koulukierros

11.15 – 11.35 omakustanteinen ruoka á 5 euro

11.35 till Svenska skolan i Lahtis

12 – 14.30 Vi fortsätter till Svenska skolan i Lahtis, bjuds på kaffe och har en gemensam diskussion och workshop om hur man inom Nätverket kunde förbättra undervisningen och samarbetet inom nybörjarundervisningen

14.51 Tåg från Lahtis till Dickursby 15.25 och Helsingfors 15.40

Tanken är att se styrkan och utmaningarna i att arbeta med nybörjarundervisningen 0 – 2, eller kanske tom 0 – 3. Vi får inblick i hur Hollola har löst detta både administrativt och pedagogiskt.

Språkönätverket Vi10 står för resekostnaderna (det billigaste färdmedlet, tåg till Lahtis järnvägsstation). Gemensam transport från och till Lahtis station, så åker vi tillsammans vidare till Kalliolan koulu.

Sista anmälningsdag fredagen den 19 januari 2018

För mera information kontakta Veronica Hertzberg 050-5819924, veronica.hertzberg@outlook.com

Läsa bör man annars dör man

Torsdagen den 12 april 2018 12.30 – 18

Plats: Svenska skolan i Hyvinge

Adress: Hyvinkääntä 44, Hyvinge

För: pedagogerna inom Språkönätverket, småbarnsfostran, förskola och grundläggande utbildning, en VESO-dag

Anmälning: 28 februari till veronica.hertzberg@outlook.com

Anmäl också eventuell allergi

12.30 Dagen börjar med kaffe och tilltugg

13.00 **Hur utveckla samarbetet mellan kommunens bibliotek, skola och förskola,**

Bibliotekarie *Milla Helminen* och enhetsansvarig *Anna Moberg-Jokinen* presenterar Hyvings stads plan för läsåret 18-19

Elevers arbete med källkritik,

bibliotekarie *Milla Helminen*, Hyvinge stad (0-6)

Varje skola/daghem presenterar klassuppsättningar eller uppsättningar på 4 eller fler böcker som de använder i sin skola/klass.

Pedagogerna presenterar bra läsovningsstrategier och läsdiplom och annat som höjer läslusten.

Bikupediskussion i mindre grupper efter varje inledning, indelat enligt småbarnsfostran, 0 – 2, 3 – 4, 5 – 6

Paus Yoga med *Ann-Sofie Sivelä*

14.30 Mat

15.30 – 16.30 **Grupp 1, Planering och utvärdering som en pedagogisk metod**
Rektor *Taina Tuominen*, Kervo

<https://padlet.com/svenskbackaskola/2wki8eqf08du>

Öppna länken före fortbildningsdagen och **skriv in i Padletten** hur du och dina elever ställer mål och gör gemensamma utvärderingar.

Språkönätverket r.f.
en förening som arbetar för svensk undervisnings-
och grundläggande utbildning på de finska orterna
Väddö, Nurmijärvi, Tenolampi, Tuusula, Hyvinkä,
Kerbo, Lohja, Jyväskylä och Varkaus.
<https://peda.net/sprakonatverket>

15.30 – 16.30

Grupp 2, Att skriva sig till läsning och läsglädje

Klasslärare *Anita Kantoluoto* och barnträdgårdslärare Bodil
Monthén-Kettunen

16.30 – 18.00

Dialogläsning. Tillsammans med Anna Moberg-Jokinen gör vi lådor
som innehåller material för dialogläsning

Böcker vi arbetar med:

Småbarnsfostran: Jason och Arga Agnes av Camilla Mickwitz

Åk 0 – 2: Herr Glad av Malin Kivelä

Åk 3 – 4: Den fantastiske Alfredo av Malin Klingeberg

Åk 5 – 6: Naondel av Maria Turtshchaninoff

Bekanta er med böckerna på förhand, iaf Alfredo och Naondel som delades ut under styrelsens
möte 19.3. Läsambassadören har samlat ihop ett underbart pedagogiskt material för boken
Våffelhjärta.

<https://www.lasambassadoren.fi/Site/Data/2112/Files/Va%CC%8Affelhja%CC%88rtat.pdf>

Vi kan stjäla och använda dessa idéer också för våra böcker. **Ta med dig minst en idé**

Avslutning

Välkomna

Anna, Veronica och Jerker

.